

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VIII. ročník ● 8-9/2015

Betánia25

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenie, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Fórum PASTIERSKY LIST PREDSEDU RCB	4
Rozhovor HUSOVI IŠLO O CIRKEV ČISTÚ J. Jordán Dovala	5
Listujeme v histórii JESU CHRISTE... Miloš Kovačka	10
Z HISTÓRIE DIAKONIE Jozef Uhlík	13
Téma BYŤ BLÍŽNYM	15
Filozofické okienko MEDZI ŽIVOTOM A SMRŤOU Peter Kondrla	21
Misia 10 ROKOV WYCLIFFE	22
Reportáž S JONÁŠOM NA LODI Bohuslav Piatko	24
Úvahy z trolejbusu Tomáš Komrska	28
Na margo dní PRÍBEH, KTORÝ PÍŠEME Miroslav Kacúr	30

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRÍVITAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 21. 9. 2015 Tlač: Transmedic Slovakia, s.r.o.

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

STAŇME SA BLÍŽNYMI

Ešte pred vznikom Betánie, v čase hlbkej totality, sme si – či už na zborovej úrovni, alebo osobnej – mnohí kladli otázku, ako môžeme prakticky slúžiť Kristovi. Biblický text „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*“ je dosť jasný a výrečný. Myšlienka vzniku Betánie v Bratislave sa tak mohla zrodiť pomerne rýchlo po uskutočnení zmien v našej spoločnosti.

Logo Betánie, zobrazujúce Samaritána, ktorý dvíha postihnutého, hovorí o podstate toho, prečo bola založená. Priblížiť sa k núdznemu a podať mu pomoc. Na otázku farizeja „*kto je môj blížny?*“ odpovedá Ježiš podobenstvom o milosrdnom Samaritánovi. Pointa podobenstva je veľmi jednoduchá – hovorí o tom, že „*istý človek sa dostal do rúk zbojníkov, ktorí ho ozbíjali, doráňali a nechali polomŕtveho*“. Ježiš nehovorí bližšie, kto bol ozbíjaný a doráňaný. Bol to „istý človek“. Boh, tvorca človeka, sa díva na každého bez rozdielu, ako na nositeľa Jeho obrazu a tento pohľad dáva človeku dôstojnosť, ktorá mu nemôže byť za žiadnych okolností odňatá.

Ako reagovali na postihnutého okoloidúci v podobenstve? Predstavitelia cirkvi ho obišli, ani sa k nemu nepriblížili. Náhodou išli tou istou cestou z Jeruzalema do Jericha, možno išli z chrámu. Určite poznali zákon a z neho texty, ktoré hovoria o potrebe pomoci trpiacim. Napriek tomu nekonali. Polomŕtvy človek im bol ľahostajný. Mysleli si, že oni si svoju úlohu voči Bohu už splnili v chráme. Boh však nežije v chrámoch. Môžeme Ho tam stretnúť, ale zmyslom toho je načerpať z Božieho zdroja, aby sme boli schopní stretnúť sa s Ním práve v utrpení druhého človeka. O Samaritánovi, ktorý patril k etnickej skupine obyvateľstva, ktorou Židia pohrdali, sa píše, že mu zbitého a okradnutého človeka prišlo ľúto. Mať s niekým súciť je pekné, ale je to málo. Samaritána to však vyprovokovalo k činu. Ten si vyžadoval čas a peniaze. Nielenže riešil momentálnu potrebu človeka, ale myslel aj na budúcnosť.

O ľuďoch s podobným osudom počúvame – alebo sa priamo stretávame – každý deň. Sme dennodenne konfrontovaní s tým, čo sa deje okolo nás. Máme tu obeť rôzneho druhu násilia. Sú tu aj seniori, odkázaní na pomoc druhého, a inak postihnutí ľudia. Niektorí si s pomocou rodiny alebo priateľov dokážu pomôcť sami, ale mnohí si pomôcť nedokážu.

25 rokov po zmene spoločenských pomerov prešla naša krajina zmenami aj v sociálnej oblasti. Z nadšenia, z ktorého vznikali prvé sociálne zariadenia aj na pôde našej cirkvi, sa rozrástli organizácie, ktoré sú podriadené štátnej legislatíve a mali by prinášať služby na profesionálnej úrovni. V neziskových organizáciách Betánie sa kladie dôraz aj na sprostredkovanie evanjelia – samozrejme tým, ktorí ho chcú prijímať.

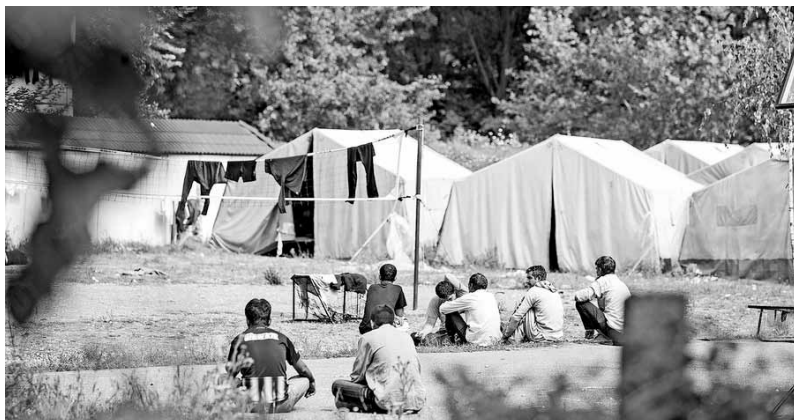
Keď sa vrátíme späť k postave Samaritána a jeho činu, tak okrem iného ho môžeme obrazne vnímať aj ako pracovníka s komplexným prístupom k trpiacemu, ktorý urobil všetko tak, ako mal. V jednej osobe dokázal skĺbiť ošetrovateľa, sociálneho pracovníka, možno aj psychológa. Dnes sa vytvárajú v zariadeniach multidisciplinárne tímy odborníkov, ktoré pokrývajú všetky potreby postihnutých ľudí. Tie sú rôzneho druhu a nepotrebujú iba profesionálov. Často pomáhajú dobrovoľníci, ktorí môžu zaplniť chýbajúce miesto a byť tak pozitívnym prínosom pre zariadenia.

Ježiš sa na konci podobenstva pýta – „*kto sa stal blížnym tomu, čo padol do rúk zbojníkov?*“ Otázka teda nestojí „*kto je môj blížny?*“, ale „*komu sa máme stať blížnym?*“ Blížnym nie je len ten, s kým nám je dobre, koho máme radi a rozumíme si, ale aj ten, ktorý je pre nás neznámy a ocitol sa v ťažkostiach. Samaritán neprejavil iba ľútosť, ale aktívne konal a podal pomocnú ruku zbitému a okradnutému. Tak sa mu stal blížnym.

V Biblii, v Matúšovi 25, 35–40 sa píše: „*Potom kráľ povie tým po pravici: ... Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť, bol som smädný a dali ste mi piť, prišiel som ako cudzinec a prichýlili ste ma, bol som nahý a priodeli ste ma, bol som chorý a navštívili ste ma, bol som vo väzení a prišli ste za mnou*“. Tí, ktorým to bolo určené, si nepamätali, že by niečo také urobili a kráľ povedal: „*Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili*“. Stať sa blížnym znamená aktívne prejsť lásku k človeku prostredníctvom praktickej pomoci. Vtedy sa stane zázrak premeny, keď našou službou slúžime priamo Kristovi. Rozhliadnime sa okolo seba a budme vnímaví na potreby druhých. Nepremárnime šancu stať sa blížnymi.

ANNA ANDRÉOVÁ
(Riaditeľka Diakonického
zdrúženia Betánia, ú. z.)

PASTIERSKY LIST

Drahí bratia a sestry, priatelia,

sme svedkami nevídaného pohybu ľudí z Blízkeho východu aj Afriky, ktorí opúšťajú svoje domovy a kultúrne aj sociálne korene. Nie sme však vzdialenými divákmi na inom kontinente. Táto záležitosť sa nás týka, lebo títo pútnici novodobého exodu už stoja priamo pred našimi dverami.

Smutnou, ale reálnou výpoveďou o našej kultúre a príslovečnej pohostinnosti je, žiaľ, to, že títo ľudia vlastne o život v našej krajine ani nemajú záujem. Oni na naše dvere neklopú. Ale ich osud je kľopaním na naše srdce. Pravda, v súvislosti s týmito udalosťami sme zvonku zahlcovaní protichodnými informáciami, znepokojovaní drastickými zábermi a neraz aj mediálne manipulovaní. Vo svojom vnútri sme konfrontovaní s nedôverou, ľahostajnosťou, ľútosťou, bezmocnosťou a zároveň nutkaním reagovať. Čakáme možno na záračné riešenie, ktoré navrhne niekto vplyvný a mocný. Obzeráme sa po organizáciách či štruktúrach, ktoré to urobia za nás. V tom je riziko aj slabosť systémov, lebo organizácia nevie prejavovať lásku a súcitiť. To môže preukázať len láskavý a súcitný človek.

Áno, aj ja som zrejme premeškal prvý moment, keď som sa mal verejne ozvať. Čakal som so svojimi myšlienkami na nejaký širší konsenzus alebo na príklad iných. Pritom rímsky biskup bol na ostrove Lampedusa medzi úbohými utečencami už pred dvoma rokmi a zviditeľňoval problém, pred ktorým sa nedajú zatvárať oči. S vďakou si vážim tých, ktorí sa chopili každej príležitosti, aby urobili to, čo je v ich možnostiach a silách pre pomoc utečencom. Cením si tých, ktorí v búrlivej spoločenskej aj mediálnej diskusii odvážne čelia demagógii a nenávisti a hovoria o pravej ľudskosti a sú z nich dnešní Wintonovia.

Rád by som vám odovzdal to, čo vnímam ako aktuálne poslanstvo pre nás kresťanov, ktorí vidíme túto naliehavú výzvu doby. Zo zvesti Biblie je zrejmé, že Boh má zvláštne porozumenie pre zraniteľných, slabých, pre pútnikov a tých, o ktorých zvykneme hovoriť, že to nie sú „naši“. Pán Ježiš to neprehliadnuteľne praktikoval a vyučoval. Pri jednej obednej sieste hovorí domácomu: *Keď dávaš obed alebo večeru, nepozývaj*

svojich priateľov, bratov, príbuzných alebo bohatých susedov, aby sa nestalo, že ťa aj oni pozvú a mal by si odplatu. Keď robíš hostinu, pozvi chudobných, mrzákov, chromých aj slepých. A budeš blahoslavený, lebo oni sa nemajú čím odplatiť, a tak dostaneš odplatu pri vzkriesení spravodlivých (Lk 14, 12).

Neznámi ľudia, z cudzej kultúry, s odlišným náboženským presvedčením v nás môžu vyvolávať obavy a nedôveru. Počujeme okolo seba varovné hlasy, že sú medzi nimi aj naši nepriatelia, a preto musíme nechať dvere zatvorené. Apoštol Pavol nám ukazuje, ako kresťansky transformujúco máme čeliť aj prípadnému strachu zo skutočných, nielen domnelých nepriateľov: *Ak je tvoj nepriateľ hladný, daj mu jesť, ak je smädný, daj mu piť. Lebo keď toto urobíš, žeravé uhlie mu zhrnieš na hlavu. Nedaj sa premôcť zlému, ale dobrom premáhaj zlé* (Rim 12, 20).

Angažovane sledujeme dianie. Modlíme sa za politikov, aby nekonali populisticky vypočítavo či krátkodobu pragmaticky, ale aby mali múdrosť a odvahu k správnym riešeniam, aby sme sa nemuseli hanbiť za našu krajinu. Vstúpme svojou štedrosťou a otvorenosťou do tohto exodu a buďme tými prekvapenými, ktorí si ani neuvedomovali, že robia niečo výnimočné: *Pane, kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako cudzinca a prichýlili sme ťa...? Amen, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto najmenších bratov, mne ste urobili* (Mt 25, 37).

Spojené sily jednotlivcov a rodín s podporou zborových spoločenstiev môžu byť reálnou pomocou v rámci vášho dosahu a príkladom aj povzbudením pre ďalšie aktivity zamerané na pomoc migrantom, ktorí hľadajú nový domov. Ak k nám prídu, staňme sa im najlepšimi susedmi. Nech nám k tomu dobrotivý Boh dá potrebnú odvahu a tvorivú múdrosť, aby sme s radosťou zakúsili, že blahoslavenejšie je dávať ako brať.

S prianím Božieho požehnania

Štefan Evin
Predseda Rady Cirkvi bratskej
Levice 11. 9. 2015

HUSOVI IŠLO O CIRKEV ČISTÚ A POKORNÚ

Pripravila: EMÍLIA MIHOČOVÁ

Foto: ĽUBO BECHNÝ

„Keď som stretol prvýkrát v živote Juraja, mal som pocit, akoby som ho poznal celý život. Dve deti, každé z úplne iného kúta Československej socialistickej republiky. A predsa, akoby sme vyrastali spolu, akoby nás jedna mater mala a presne tým istým nás krmila,“ napísal hudobník a spevák Branislav Jobus o **JURAJOVI JORDANOVI DOVALOVI** – biskupovi Československej cirkvi husitskej, farárovi v Hodoníne, rodákovi zo Žiaru nad Hronom, básnikovi a hudobníkovi. 600. výročie upálenia Jána Husa sa stalo dobrou platformou na rozhovor.

Ako je vôbec možné, že sa katolík, ktorý vyštuduje pravoslávnu teológiu, stane husitským biskupom?

Naša rodina je katolícka, kam pamäť siaha a viera bola u nás vždy praktikovaná. Keď som pobýval pred dvadsiatimi rokmi v Izraeli, rozhodol som sa, že pôjdem študovať teológiu ako laik, katechéta. Bol som sa informovať na katolíckej fakulte, ale keď ma pani na študijnom oddelení uvidela v lesných maskáčových nohaviciach, s vlasmi do pol chrbta a s dlhočiznou bradou, tak ma srdnato vyprevadila a zabuchla dvere. Skúsil som to teda na pravoslávnej fakulte. Ortodoxia ma oslovovala, východná spiritualita, púštni otcovia, mystika a apofatická cesta k Bohu, to všetko bolo môjmu srdcu blízke (*apofatická teológia sa Boha snaží popísať negatívnymi, popierajúcimi výrokmi. Vychádza z toho, že Boh natoľko presahuje stvore-*

nie a ľudskú myseľ, že pozitívne výroky o ňom sú iba metaforami, podobenstvami, pozn. red.). Tak som si povedal, prečo to neskúsiť tam. Dodnes si veľmi vážim, že ma vzali bez akýchkoľvek predsudkov. Päť rokov som prežil v pravoslávnom prostredí, čo bolo veľmi obohacujúce.

Po skončení fakulty nastal problém. Katolík, ktorý vyštudoval pravoslávnu teológiu – to bola stigma. Z katolíckej strany sa so mnou nikto ani nebavil, hneď prišla zamietavá odpoveď. V pravoslávnom prostredí by som ako katolík tiež hľadal ťažko uplatnenie. Robil som teda na stavbách, potom som griloval kurčatá v jednom bare a premýšľal som, prosil som Boha, nech mi ukáže cestu, ktorou mám ísť. Po roku a pol vnútorných zápasov som ju uvidel v Cirkvi čs. husitskej. Bolo to Božie vnuknutie. Od roku 2002 pôsobím ako husitský kňaz. No a pred vyše dvoma rokmi ma

v Brne zvolili za biskupa. Boh je jednoducho veľký humorista.

Máte dve krstné mená – ľudia vás viac poznajú ako Jordána než Juraja, za akých okolností ste k tomuto menu prišli?

Dostal som ho v tábore Katarínka, a tak so mnou zrástlo, že ho mám už aj v pracovnej zmluve. Katarínka je krásne, Bohom požehnané miesto v Západných Karpatoch. Podľa dochovaných správ sa tam kedysi zjavovala sv. Katarína Alexandrijská. V 17. storočí tam vznikol františkánsky kláštor, ktorý však po zákaze Jozefa II. zanikol. Až v polovici 90-tych rokov minulého storočia sa rozhodla partička mladých vysokoškolákov, že ruínu kláštora zakonzervujú, aby zabránili jej ďalšiemu chátraniu. Tak vznikol tábor Katarínka, ktorý má originálny kolorit stredovekého života. Účastníci chodia štrnásť dní vo vrecovine, bez mobilov a hodi-

niek. Murujú, prevádzajú archeologické práce, a potom sa zabávajú a celý čas sa snažia žiť podľa regule Františka z Assisi. Je to úžasný priestor pre tvorenie, zábavu, aj rozvoj spirituality.

Tu, v ruinách kláštora, pod holým nebom, ste mali s manželkou Andreou aj sobáš. Prečo ste si vybrali práve toto miesto?

Na Katarínke sme sa zoznámili, preto sme tam chceli aj spojiť naše životy. Bolo to tajuplné – len my dvaja, svedkovia a kňaz. Za tie roky, čo sme tam chodili, sme zažili mnoho, ticho a múdrosť starých múrov, hviezdne noci, živý oheň, umývanie v prameni, vôňu lesných jahôd... Človeku sa musí duša rozochvieť. S manželkou tam vždy začiatkom leta chodievame, už aj s deťmi.

Istý čas ste strávili v Izraeli, v samote Negevskej púšte – čomu vás naučila táto skúsenosť?

Púšť je skutočne fenomén. Kto ju nezažije na vlastnej koži – ale nie deň, dva, musia to byť mesiace – nepocíti dary, ktoré dáva. Je to mesačná krajina ticha a posvätnej bázne. Niet na svete miesta, kde by človek lepšie spoznal sám seba. Zoberte si, pokiaľ sa pustovník uchýli do samoty lesa a prírody, ešte vždy tam má zmyslové vnemy. Zelená tráva, lúka plná pestrých kvetov, spev vtákov, stromy, vône, šum vetra a horských potokov. Ale v púšti nie je nič. Len človek sám a Boh, inak prázdno, čistý priestor. To je príležitosť na odomknutie dverí, odhrnutie pavučín a zostup do seba.

Druhá vec, ktorú nenájdete nikde na svete, len v púšti, je všadeprítomné ticho. Ticho púšte je iné ako ticho sveta. V meste, aj keď sa zamknete do izby, do samoty a dáte si na hlavu tri vankúše, nezažijete to ticho, ktoré panuje v púšti. Nečudujem sa prvým kresťanským askétom, že sa uchýľovali do púšte. Aj Kristus trávil čas v púšti a každý veľký prorok miloval púšť. Mohol som sa trochu dotýkať tohto posvätného daru, ktorý oni vnímali naplno. Púšť duchovne preteká životom. Ráno vstávať a večer usínať

a zhovárať sa s púšťou, to je taký malý pozemský raj.

Vieme o vás, že ste „bylinkárom“, aj svoje deti liečite bylinkami – považujete ich za alternatívnu náhradu klasickej medicíny?

Príroda je piate evanjelium, ktoré napísal sám Boh. Dal nám ju vo svojej milosti ako otvorenú knihu života. Len ľudstvo si zle vysvetľilo sentenciu z knihy Genezis: Podmaňte si ju. To neznamená Zem drancovať, ale s láskou sa o ňu starať. Bylinky som začal zbierať, lebo sme mávali často choré deti. Hovoril som si: Predsa nemôžu brať trikrát za zimu antibiotiká a k tomu ďalšie chemické doplnky do krku, do nosa, do uší. Veď z nich spravíme invalidov. Nabehli sme naplno na bylinky a prírodnú liečbu a deti odvtedy nepoznajú lekára. Keď ideme na „preventívku“, pani doktorka nás vždy víta: „Jéj, Dovalovi, tak dlouho jsem vás neviděla.“ A ja na to: „Chvála Bohu, pani doktorka.“ Minule manželka zistila, že máme úplne prázdnu lekárničku, smiali sme sa na tom. Je „vybrakovaná“, pretože roky sme nekúpili žiadne lieky. Lekárničku ale máme plnú na polici s bylinami a tinktúrami, ktoré vyrábam.

Venujete sa tiež meditácii – paradoxne ju čoraz viac vyhľadávajú úspešní podnikatelia, čím to podľa vás je?

Človek je psychosomatická bytosť. Tak ako potrebujeme jesť a piť, aby sme žili, potrebujeme prijímať aj duchovnú potravu, inak naša duša umiera. Vnútoraná modlitba a meditácia sú najlepším pokrmom, ktorými nás napája Duch Svätý. Našťastie, niektorí ľudia po konzumnom maratone pomaly zisťujú, že hromadenie hmoty má svoje definitívne limity. A že trvalé šťastie nikdy nenájdu v materiálnych pôžitkoch. Preto navštevujú kláštory, aby sa dotkli ticha a Božej prítomnosti. Chodia tam aj podnikatelia a manažéri. Niektorí mladí si zase kupujú domy na lazoch, na dedinách, skúšajú žiť ako naši starí otcovia, kosia trávu, chovajú ovce, kozy, vyrábajú syry. Hľadajú múdrosť v prírode a jednoduchosť žití, ktoré je ohľaduplné k matke Zemi. Snažia sa pátrať po

hlbšom zmysle života a uznávajú, že je nad nami vyšší zákon, než ten, ktorý si vytvoril človek. To ma naplňuje optimizmom. Sám robievam na Zaježke na strednom Slovensku víkendovky kresťanskej meditácie a vždy tam prídu aj ľudia hľadajúci, pochybujúci a takzvaní nezaraďení. Všetci odchádzajú naplnení.

Ako husitský biskup ste jedným z najpovolanejších k hodnoteniu prínosu Majstra Jána Husa, ktorého meno sa tento rok vzhľadom na okružle jubileum skloňuje častejšie než zvyčajne. Čo determinovalo jeho verejné vystúpenie?

Neutešený stav v cirkvi. Hus bol doslova frustrovaný z toho, kam pápežská schizma – trojpápežstvo, skorumpovanosť a nemoralnosť duchovenského stavu doviedli Kristovo stádočko. Nebol sám, už pred ním sa objavili ľudia podobného ducha ako František z Assisi, Pierre Valdés, Jan Milíč z Kroměříže a iní.

O akú podobu cirkvi Husovi išlo?

O čistú a pokornú. Jeho obľúbeným prirovnaním bolo ono Pavlov-

ské: cirkev – Kristova nevesta, alebo Kristovo telo. Hus hovorieval: Buď viac človekom. A tým myslel aj „poludštenú“, láskavú tvár cirkvi. Hus bol vlastne priekopníkom laického živlu, ktorý bol prítomný v prvotnej cirkvi, a potom až v novoveku. Medzi ľuďmi a klerom nerobil rozdiely. Zo strany protivníkov bol obviňovaný, že cirkev nazýva congregatio fidelium, teda spoločenstvo veriacich, ktoré okrem kleru zahrňuje aj ostatných ľudí, chudobných, žobrákov, „outseidrov“. Túto Husovu prozreteľnosť si naplno uvedomili moderní katolícki teológovia, preto ho niektorí z nich začali nazývať predchodcom II. Vatikánskeho koncilu. Zaujímavo o tom píše Stefan Swiezawski (inak blízky priateľ pápeža Jána Pavla II.), Jerzy Misiurek alebo Paul de Vooght.

Husa pomerne značne ovplyvnil Wycliffe, anglický reformátor, no neprijímal ho nekriticky. V ktorých bodoch sa najväčší rozchádzali?

Čo sa týka politických a filozofických názorov Wicliffa, tie Husovi imponovali a bol s nimi stotožnený. Čiže vyznával spolu s Wic-

liffom zásadu, že svetská moc má právo zasahovať do cirkevných záležitostí, pokiaľ klerus koná v rozpore s evanjeliom. Panovník má dokonca právo odobrať nadmerné cirkevné majetky a trestať morálne prehrešky kňazov. Dnes by sme sa tomu netešili. Ale vo všetkých teologických názoroch sa ním rozchádzal. Prijímal ich len v náznačoch, inšpiroval sa nimi a vytváral vlastné konzekvencie. Hus napríklad netvrdil, že kňaz žijúci v smrteľnom hriechu koná sviatosti neplatne – ako mu bolo vytýkané. Aj pápežský primát prijímal „jestliže náměstník Kristův žije podle evangelia“. Obvinenia, že je viklefistom, Hus vnímal vždy ako nespravodlivé. Väčší viklefisti boli svojho času Stanislav ze Znojma a Štěpán z Pálče, ktorí nakoniec na koncile stáli proti Husovi.

Na Husovi je sympatické, že sa nebojí verejne obnažiť, keď tvrdí, že sa kňazom stal preto, aby bol ctený a vážený. Kedy v jeho živote nastal zlom?

Áno, je známy jeho citát, kde sa vyznal, že šiel študovať teológiu, aby mal dobré bidlo a požíval pocty. Hus sa z toho neskôr kajal. Nevá-

hal verejne priznať svoje mladické pohnútky a ísť pred svojimi nepriateľmi aj v tomto smere s kožou na trh. V čase svojich betlehemských kázni rád tieto maniere kritizoval a nabádal kňazov k väčšej pokore. Napríklad radil kňazom: „Nu, kněží! Když v následování Krista pochybíte, napomenou-li vás ženy, mile přijměte; já chci rád přijmout, kdykoli mě babka čemu dobrému a zvláště abych byl dobře živ, naučí.“ Hus zámerne použil „napomenou-li vás ženy“, keďže žena mala v jeho dobe podradnú pozíciu a nemala sa čo pliesť do vznešených teologických záležitostí. Nechať sa poučiť od ženy, či babky, bolo výrazom absolútnej pokory.

Jána Husa si zvyčajne predstavujeme ako prísneho, vážneho človeka, moralistu... Korešponduje táto predstava s realitou a tým, aký Hus naozaj bol?

Určite nie. Hus bol mnohovrstevná osobnosť. Samozrejme, bol moralistom, bola to jedna z jeho črt, okrem klasických prehrškov kritizoval napríklad tanec alebo hranie šachov. No na druhej strane bol nesmierne ľudský a snažil sa v duchu Augustína odsudzovať hriech, nie človeka. Mňa osobne veľmi zaujíma Husov humor a jeho nadhľad. Vo svojich kázňach tvoril vtipné metafory. Napríklad v jednom Husovom príbehu sa vysmieva biskup kuchárovi, že číta Bibliu a vytýka mu, že si trúfa s ním polemizovať uvádzaním biblických citátov. A kuchár biskupovi obratom odpovedá: „Já vím, že ty nejsi větší než Kristus, a mám za to, že já nejsem horší než ďábel; a poněvadž milostivý Kristus tiše slyšel Písmo od ďábla, proč bys ty neslyšel, jsa menší než Kristus, ode mně člověka?“ Hus si často uťahoval aj sám zo seba, dokonca v listoch z Kostnice, keď mu naozaj nemohlo byť do smiechu. To nerobia rigoristi. Na Husove kázne chodili aj tri tisícky ľudí, mali ho radi, radi ho počúvali a on ich s láskou prijímal. Nebol to nudný suchár.

V čom bol Hus iný ako napr. Dr. Martin Luther, ktorý prišiel o storočie po ňom?

Martin Luther Husa určite prekonáva teologicky. Luther vytvoril

úplne novú teológiu, Hus tieto ambície nemal. Hus sa stále považoval za pravoverného kňaza, ktorý sa dožaduje nápravy v duchu

keď sa s nimi nemôže oboznámiť? Starší z nás si iste pamätajú kauzu Charta 77. Súdruhovia chodili do podnikov, aby ľudia podpisova-

Kristovho evanjelia. Neviedol boj teologický, ale morálny. Netvrdil ani, že pravda je na jeho strane, ale že pravda je u Krista a jedine v ňom ju môžeme spoločne hľadať. U Husa obdivujem, že sa zastával aj heretikov. Odmietal, aby boli trestaní a aby bolo na nich vyvíjané násilie. Na koncile mu to bolo vytknuté a použité proti nemu ako jeden z bodov obžaloby.

Pokiaľ viem, Luther nemal problém, aby inoverci boli násilím privedení k pravej viere. Hus uznával aj kresťanskú tradíciu, nielen Písmo, Luther učil sola scriptura. Hus považoval skutky lásky za neodmysliteľnú súčasť kresťanskej praxe, Luther hlásal sola fide. Luther bol určite precíznejší v teologických formuláciách, bol to pán teológ. Obom týmto veľkým mužom išlo o dobrú vec.

Hus tvrdil, že je priam nutné čítať kacírské knihy a je hriechom ich páliť.

Ktorú knihu podľa vás dnes možno označiť za „kacírsku“ a mala by byť povinným čítaním?

V roku 1410 napísal Hus knihu *O nutnosti čístať kacírské knihy*, bola to reakcia na bulu Alexandra V., ktorá nariaďovala páliť Wycliffove spisy. Hus tam označuje pálenie kníh za barbarstvo. Zároveň si kladie otázku: Ako má ľud rozpoznať kacírské knihy a bojovať proti nim,

li tzv. antichartu bez toho, aby si mohli prečítať text samotnej Charty. Osobne som to nezažil, bol som malý, ale je to krásna ukážka pošlapávania ľudského svedomia. Podpíš, aj keď nevieš čo, inak budeš mať problémy! To je ako upísať sa Mefistofelovi.

Osobne by som žiadnu knihu neoznačoval ako kacírsku, pretože som odporca udeľovania imprimatorov. Nech si ľudia prečítajú, čo uznajú za vhodné a urobia si vlastný názor. Čítať odporúčam Bibliu, je to kniha kníh, ale nedával by som ju ako povinné čítanie. Tým by sme zase vytvorili totalitu. Kedysi som zložil takú pankovú báseň: „V Biblii je pravda stará, krehká ako vodná para. Kto neverí z nej ani blšku, po čase si nabije držku.“ Nech má každý slobodu a nech sa rozhodne, ktorou cestou ísť.

Vyrovнала sa husitská cirkev s husitským hnutím, ktoré odštartovalo Majstrovo upálenie? Vieme, že je to príbeh plný násilia a preliatej krvi...

Radikálni husiti napáchali veľa zla a Husovmu posolstvu neprospešli. Aj keď na ich obranu musím povedať, že najskôr váhali, či môžu za Boží zákon pozdvihnúť zbrane. Až keď sa do Čiech valila krížová výprava, ktorá bola v niekoľko násobnej presile a chystala sa vyhladiť všetko, čo jej príde do cesty, Žižka a spol. sa rozhodli konať.

Jednoznačne odsudzujeme násilie, ak nemá čisto obranný charakter. Naša cirkev nadväzuje ideovo na utrakvistov, „cirkvev podobojí“, umiernených husitov, ktorí vojny nevedli.

V roku 1950 mala husitská cirkev 1,5 milióna členov, dnes je ich 39-tisíc. To je alarmujúci prepád, neľakáte sa týchto čísel?

Nie, všetko je v rukách Božích. V Česku je situácia iná ako na Slovensku. Aj katolíci a evanjelici zaznamenali oproti minulosti obrovské prepady. To nás však vedie k tesnejšej spolupráci a k reálnej ekuméne. Môžeme sa pasovať do rolí, akých chceme, vždy sme len kresťania, ktorí chcú slúžiť Kristovi. Kňazi majú byť prospešní celej spoločnosti a hľadať cesty k ľuďom na okraji. Ak budeme sedieť v našich poloprázdnych kostoloch, ujde nám ďalší vlak. Ježiš chodil do terénu a nečakal, kým za Ním niekto príde.

Myslíte si, že sme sa poučili a dnes vieme o čosi lepšie viesť dialóg s tými, ktorí rozmýšľajú inak než my?

Kresťanské spoločenstvo je dnes určite tolerantnejšie ako v stredoveku. Už sa navzájom neupaľujeme, dokonca sa spolu modlíme a robievame ekumenické bohoslužby. Stále mi však chýba úprimné objatie a vyznanie: Ty si môj brat. A to nielen vo vzťahu ku kresťanom, ale aj k moslimom, budhistom, ateistom. Nestvoril Boh aj ich? Sú na svete nejaké národy či kmene, ktoré nevyšli z Božej dielne? My sme bratia a sestry a pokiaľ Boh týmto ľuďom udelil dar života, kto som ja, aby som ich posudzoval a neprijímal ako svojich blížnych? Pán Ježiš sa raz bude pýtať: Čo ste učinili týmto mojim najmenším? Ako ste sa na nich pozerali, ako ste k nim pristupovali, keď ja som bol v každom z nich.

Na Husovom príklade môžeme vidieť, že úprimnosť je síce krásna vec, ale niekedy sa príliš nevypláca a môžeme naraziť.

Stojí napriek tomu za to byť úprimným a otvoreným?

Áno. K úprimnosti a otvorenosti nás povolal Boh. Otvorenosť srdca je devíza, ktorá vyžaduje aj isté obety. Kresťan má dávať svetu nádej, lásku, slobodu a otvorenosť srdca. Ako hovorieval Sokrates: Sochár nemá vytvárať sochu. On má odlupovať kameň, aby sa objavila socha, ktorá je v ňom ukrytá. Kresťan tiež nemá ľudí modelovať na svoj obraz, nalievat im rozumy a hotové pravdy. Má ich inšpirovať a motivovať, aby sami kráčali po Božej ceste a kvitli v krásnu pestrofarebnú lúku. Sebakriticky priznávam, že kresťanské cirkvi sa to stále učia a budú sa to dlho učiť.

Poviem ešte inú vec, chorôb dnešnej civilizácie je mnoho. Hlavne násilia medzi ľuďmi. Chýba mi základný etický rozmer nášho každodenného života, Kristov kódex pre každodennosť. Viac lásky, viac súcitu, viac empatie. Kto, ak nie my kresťania, môžeme spoločnosť zásadným spôsobom zušľachťovať a christianizovať? Učme sa opäť starším ľuďom preukazovať rešpekt, veď sú to takí vzácní ľudia. Ženám preukazovať zdvorilosť, deťom nehu. V čase, keď hordy fanatických vrahov podrezávajú hrdlá nevinným ľuďom, znásilňujú a zotročujú ženy, musíme ako kresťania žiť autenticky. Len tak svet pochopí, ktorá cesta je správna.

Ďalšia naliehavá vec, prírodu si ľudstvo ničí priamo pod nohami. Dnes má každé dieťa nejakú alergiu. Pred sto rokmi to bola úplná vzácnosť. Výskyt leukémie a rakoviny u ľudí, už u malých detí, z roka na rok stúpa. Ako sa tomu dá zabrániť, keď pijeme kontaminovanú vodu, jeme chémiou napichané kurčatá a dýchame otrávený vzduch? Človek sa musí navrátiť k Bohu a Božiemu plánu.

Žije podľa vás ešte Husov odkaz v dnešnej spoločnosti?

No, jeho odkaz prachom úplne nezapadol, aj tohtoročné výročie je toho dôkazom. V Česku sa Husovi venovala skutočne patričná pozornosť. Ale stačí to? Vaša otázka ide hlbšie. Pýtate sa, či je jeho odkaz živý, či sme schopní ísť po poznanej ceste ako on. A tu som skeptický. Hus nás učí: Kristus je pravda, nechajme v posvätnéj bázi a s tichým chvením vládnuť vo

svojom srdci Krista. A v Kristovej moci majme odvahu sa vzoprieť tam, kde cítime a vnímame, že sa pácha zlo. My dnes stojíme bezradne, nadávame na korupciu, ale sami ju prakticky podporujeme, nemáme radi lži, ale sami ich používame, trasieme sa, či prijať pár stoviek ľudí, ktorí utekajú pred vojnou a násilím. Riešime, či máme podať pomocnú ruku. Veď v každom človeku je ukrytá tvár Krista.

V čom vás Hus ovplyvnil vo vašom osobnom živote?

Hus ma naučil, že Kristova pravda a Božia múdrosť, Sofia, musia byť na prvom mieste. Keby žil Hus v 20. storočí, nepridal by sa k žiadnej totalite – fašistickej ani komunistickej. Pretože oba režimy boli proti životu, proti človeku, hlásali a páchali plazivé zlo. Keď boli v Norimberku súdení nacisti, mnohí z nich sa obhajovali a opakovali – my sme nerobili nič zlé, len sme priviezli ľudí, ako nám bolo prikázané. Iní „len“ oddelili matky od detí. Iní ich „len“ prezliekli a odobrali im cennosti. Iní „len“ pustili kohútiky s plynom, ako im bolo prikázané. Nikto neurobil nič zlé, iba výsledkom boli milióny mŕtvych. Hus už 600 rokov pred tým napísal: „Jestliže verný učeďník Kristův pozná pravdivě, že rozkaz papežův se přičí prikázání neb radě Kristově, nebo že směřuje k něčemu zlému, pak se mu má odvážně vzepřít, aby nebyl účasten zločinu ze souhlasu.“ Toto je ten zásadný problém. Nikto sa nepýtal, aký bude mať jeho konanie následok, každý si „len“ splnil prácu. Hus ale ponúka kresťanské svedomie, ktorým nepohne žiadna falošná autorita ani moc. Keby aj celý svet kradol, vraždil, znásilňoval, Hus hovorí, aby sme neboli mŕtvymi kolieskami v súkolí, ale aby sme šli svojou cestou za Kristom. Vyholení mladíci, ktorí pochodujú stádovito po uliciach a kričia: Za Boha a za národ! sú pripravení na povel aj vraždiť. To skutočne nie je kresťanstvo. Kresťan musí vedieť v každom čase rozlíšiť, kam ukazuje jeho vnútorný kompas, k stelesnenej Láске, k živému Pánovi, k Ježišovi Kristovi. ■

*Evanjelický východ,
august 2015*

Je to skoro neuveriteľné, ale v júni sa **Danka Suchá** z Dolného Kubína, stanice žilinského zboru, dožila pekného životného jubilea – 70 rokov. Toto číslo sa mi zdá neprimerané najmä preto, že Danku, rovnako ako jej rodnú sestru Ludku, s ktorou spoločne nežijú, poznám ako ženy mimoriadne aktívne, veselé, s mnohostrannými záujmami. Nech si ich tvár vybavím v akejkoľvek situácii, vždy sú usmiate a pozitívne naladené. Na našich spoločných rodinných táboroch sa vždy ochotne zapojili do všetkých aktivít a kedykoľvek mohli, ponúkli svoju pomoc. Dvere ich domova sú vždy otvorené, na spoločných stretnutiach radi ochutnávame špeciality z ich kuchyne či záhradky.

Danka pracovala ako zdravotná sestra. Tak bola vychovaná, aby pomáhala. Prácu s ľuďmi mala rada, ako sama hovorí, s mnohými pacientmi udržiava kontakty doposiaľ. Ešte aj na dôchodku slúžila desať rokov ako osobná asistentka postihnutému študentovi. Jeden rok ho odporučila na náš anglický tábor a sama ho potom spravádzala, keď sa chcel v Žiline zúčastniť potáborového stretnutia. Cez jej trpezlivosť a láskavosť jej ľudia často otvorili srdce a došlo i na vážnejšie duchovné rozhovory. Danka Suchá je pre mnohých príkladom nenápadnej tichej ženy, v ktorej pri bližšom pohľade objavíte duchovne aj ľudsky vzácnu osobnosť. Tešíme sa, že budeme aj v budúcich rokoch prijímať požehnanie zo stretnutí s touto milou sestrou.

Eva Bechná

JESU CHRISTE, FILI DEI VIVI, MISERERE MEI! JEŽIŠU KRISTE, SYNU BOHA ŽIVÉHO, ZMILUJ SA NADO MNOU!

MILOŠ KOVAČKA

(Bibliograf, historik knižnej kultúry.)

Pred 600 rokmi, 6. júla 1415, sa v nemeckom meste Kostnica odohrala svetodejinná udalosť. V plameňoch na kostnickej lúke za Geltingenskou mestskou bránou zahynul Majster Ján Hus, učeník a apoštol Ježiša Krista, vyznávač Božieho slova, vydaný na krutú smrť kostnickým koncilom.

Konciloví „otcovia“ mu hystericky vyčítali heréziu: bludné cesty. Označovali ho za „heresiarchu“, ktorý údajne (podľa mienky cirkevnej vrchnosti) nakazil vtedajší kresťanský svet odklonom od učenia Biblie. No v tomto ohľade bol Ján Hus bez viny – zomrel nevinný. Verný Písmu stál na čele hnutia za nápravu kresťanského života, vysoko vyzdvihoval odkaz odpúšťajúcej Milosti Božej, ktorej sa usilovalo konkurovať diabolsky osnované svätokupectvo s odpustkami. Ostro odmietal uctievanie sôch a v duchu biblického učenia Jána Viklefa sa dožadoval, aby radostná apoštolská zvesť odznievala v zrozumiteľnom jazyku domácich viery.

Mohli by sme zoširoka hovoriť o Husovom nezlomnom úsilí odvrátiť zhubné konanie doby, zastaviť prišerný rozvrat mravov a vyzdvihnúť jeho nadľudské úsilie vykoreniť zbohatlivosť, zabraňovať kainovským vražedným skutkom, posluhovaníu nemilosrdným svetským i cirkevným vladárom či moci nad krajinou, ľuďmi a ich životmi.

Hus sa usiloval kresťanstvo, ľud a národ uchrániť pred hriechnym úpadkom a hroziacim zánikom mohutnými kázňami. Svojim poslucháčom, Prahe, Čechám, svedu a zvlášť Rímu ukazoval cesty, ktoré vedú k Pravde, k večnému životu. Bol plamenným kňazom

podľa srdca Božieho, nepodkupne vyučoval vieru v Ježiša Krista a bol vychovávateľom tých, ktorí v Neho uverili, milovali Ho a prijali za svojho Pána a Spasiteľa. Kázaval vášnivo od mladých rokov. V roku 1402 bol ustanovený za kazateľa v pražskej Kaplnke sv. Neviniatok betlehetských, ktorá je známejšia pod názvom Betlehemska kaplnka. Zakladatelia tohto zvláštneho kostola si žiadali, aby sa v kaplnke kázavalo počas sviatkov v domácom – ľudu zrozumiteľnom jazyku. Hus kázaval po česky s najväčšou radosťou. Niet pochýb o tom, že v tejto otázke nadväzoval nielen na Jána Viklefa, ale i na ďalších európskych reformátorov, ktorí otázku zrozumiteľného slova Božieho nastoľovali ako jednu z najaktuálnejších kresťanských tém. Do radu predviklefovských a predhusovských reformátorských počinov možno zaradiť nielen veľkolepý projekt prekladu Písma do staroslovenčiny, s ktorým prišli na Veľkú Moravu misionovať Konštantín (Cyril) s Metodom, ale i nezabudnuteľný preklad Biblie Petra Valda a iné.

Pravdaže, v otázke Písma nešlo iba o jeho zrozumiteľnosť – teda iba o jazyk; išlo aj o ďalší kľúčový princíp kresťanskej viery: Písmo vo Viklefom učení bolo ponímané ako najvyššia a konečná autorita. Hus práve túto myšlienku prijal, vášnivo obhajoval a v celom

svojom usilovaní, kázaní i konaní presadzoval. Písmo považoval za posolstvo Božej pravdy: Ja som Cesta, Pravda, Život, podčiarkoval Hus denne Ježišovo slovo v Jánovom evanjeliu.

Husove kázne poslucháčov, ktorí sa zhromažďovali v Betlehemskej kaplnke, fascinovali. Historické pramene doslova hovoria, ako ľudia „lačneli“ za neformálnymi službami Božími: a Hus ich takými učinil. Ako kazateľ v Betlehemskej kaplnke rástol. Čím hlbšie prenikal do Písma, tým zrozumiteľnejšie a presvedčivejšie kázal. Písmom poukazoval na úpadok vtedajšej cirkvi – v Písme nachádzal dôvody na jej obnovu. Husova kázeň bola práve z týchto dôvodov pre poslucháčov omnoho príťažlivejšou ako liturgia latinskej omše – akokoľvek ju označovali jej obhajcovia za „krásnu“ či „pôsobivú“. Husovo kázňové slovo nieslo celý rad perspektív: biblické posolstvá do srdca poslucháčov predovšetkým, no nepochybne spoluvytváralo i cestu ku kázni ako k najdôležitejšiemu pilieru reformačných služieb Božích v pohusovskom období.

Hus kázaval pri každej vhodnej príležitosti. Po vyhlásení interdiktú a vypovedaní z Prahy kázaval s najväčšou radosťou v „exilových“ južných Čechách, najmä na Kozom Hrádku, neskôr sa kázňovým alebo katechetickým slovom prihovárал

svojim strážcom v kostnickej väznici. Podľa Kostnickej kroniky začal po nemecky kázať dokonca zoči-voči kostnickému popravisku.

Príznačné kazateľské vyznanie Ján Hus vpísal do listu Pražanom v roku 1412: Proste za mňa Hospodina, aby ma obdaroval zdarom v kázaní slova Božieho, a to všade tam, kde sa taká nutnosť ukáže: v obciach, v mestách, na dedinách, na hradoch i poliach, v lesoch, všade, kde budem môcť kážňou poslúžiť. Proste, modlite sa, aby vo mne slovo Božie nebolo potlačené.

Zrozumiteľnou kážňou Ján Hus nadväzoval na reformátorov, ktorí sa usilovali pred ním, alebo súbežne s ním budovať piliere veľkej kresťanskej Reformácie. Niet pochyb, že práve Ján Hus ich spevnil a učinil široko-ďaleko známymi. Nečudo, že čoskoro po ňom ujal sa kresťanskej reformácie Martin Luther, ktorý prišiel s novým odhodlaním – aj na husovských reformáčnych základoch – vybudovať vysoké poschodia Reformácie.

Hus miloval vzdelávanie. Bol kompetentným učiteľom. Jeho menovanie do čela Karlovej univerzity bolo jedinečným certifikátom jeho osobnostných kvalít. Menovanie aj dnes vypovedá nielen o Husovom vzdelaní, majstrovskom vzdelávaní a rozhlade, o jeho rešpektovanej mravnosti, ale i o jeho schopnosti nadväzovať na dôležité pedagogické a myšlienkové cesty vtedajšej Európy. V súčasnosti – v čase celosvetového otvárania univerzitných brán, sa na jeho vrub do určitej miery pripisuje odchod Nemcov – pedagógov i študentov – z Karlovej univerzity ako určité negatívum, aj keď podľa prameňov sa o myšlienku a vydanie „protinemeckého“ Kutnohorského dekrétu pričínili najmä kráľ Václav IV. Prehliadnuť však nemožno, že dekrét, na základe ktorého Nemci z Prahy odišli, sa rodil i v komplikovanom spore, v ktorom Hus vášnivo obhajoval nielen univerzitné práva domácich študentov a profesorov, ale odmietal i protiviklefovské postoje nemeckého spoločenstva na pražskej Karlovej univerzite. Husovým kritikom nemožno nepripomenúť, že nemeckí študenti a profesori sa pričínili o univerzitný zákaz Vikle-

fových spisov, a tým nielen o nezákonnú cenzúru jeho diel, ale i o posilnenie protireformačného pohybu v Čechách i v celej Európe. Ján Hus písal a vášnivo obhajoval jedinečné spisy, akým je napríklad spis *O cirkvi* (De ecclesia, 1413), ktorý vysoko vyzdvihuje Kristovu autoritu. Kristus je Husovou jasnou Cestou, Pravdou i Životom, nie pápeži či kardináli, bojujúci o moc nad cirkvou. Dejiny kresťanstva vysoko oceňujú aj ďalšie Husove diela, medziiným zvlášť katecheticky orientovaný Výklad viery, Desatora Božích prikázaní a modlitby Otčenáš, ale i Knižku o svätokupectve, Postillu a ďalšie. Napriek tomu, že Husove diela boli prekliate a spisy spálené, dodnes ich vysoko oceňuje kresťanský svet i duchovná kultúra.

Medzi spismi, ktoré si Ján Hus pripravil ako základ pre osobnú obhajobu na koncil do Kostnice, vyniká jeho *Reč o mieri*, ktorá je neobyčajne ostrou kritikou vtedajšieho duchovenstva: „...uzdy, sedlá, ostrohy – samé zlato. Skôr sa lesknú van-kúše ako oltáre. Nasledujú bohato prestreté stoly preplnené lahôdkami a čašami. Okolo toho za obžerstvom nasleduje opilstvo, hýrivý hluk lutny, lýry a píšťal. Lisy tečú vínom, preplnené špajzy a rihanie z prejedania i prepitia. Vidieť tam možno nielen nádoby s korením, ale i preplnené žochy peňazí. Peter apoštol sa neprechádzal ozdobený drahými kameňmi a v hodvábnom odeve sa nenosil na bielom koni. Zlí pastieri namiesto svetla vyžarujú najčernejšiu tmu, miesto život darujúceho tepla ničivý a smrtiaci mráz, sú zhubcami sveta. Pôvodcom zla je kúria, ktorá takých pastierov ustanovuje udeľovaním úradov, výsad a výhod. Mier je z takej cirkvi vyhánaný a výsledkom nie je nič iné, ako zatratenie duší.“ Východiskom, riešením zvrhého stavu, v ktorom sa cirkev ocitla, je podľa Jána Husa predovšetkým zákon Kristov, pretože práve tento zákon môže priviesť kresťanov k vykúpeniu, očistiť ich od nepravostí, ozdobiť pravými cnosťami, osvieti chápanosť a rozohní kresťanskú lásku. Tieto myšlienky, ktoré mal Hus v úmysle predniesť na koncile

v Kostnici, prehlušil krik mocných predstaviteľov sveta a cirkvi, ktorí nemali záujem o to, aby sa v cirkvi všetko dialo s láskou a v poriadku. Aby sa žilo podľa Božieho slova v Božom slove. Aby z obvinení, ktoré proti Husovi vzniesol koncil, mohol sa Hus odvolať k Ježišovi Kristovi a brániť sa Jeho učením.

Áno, v Kostnici nešlo o Krista a o Jeho nasledovanie. Aj preto Hus, Boží muž – v očiach sveta bludár – bol vysokými predstaviteľmi vtedajšieho kresťanstva vydaný na smrť. On však od Božích práv a Pravdy zoči-voči smrti neustúpil. Necúvol, neprijal „kompromis“, neodvolal svoje prebolené, a preto fundované myšlienky a spisy, neznehodnotil svoje poznanie, postoje a konanie v Božom mene: neodvolal, nenechal sa zavrieť do kláštora a v ňom – za múrmi sveta – do smrti mlčať.

Prijal plamene – popravu, ako píše Jan Čapek, „hroznú a desivú“. Kráčal odhodlane Kristovi do náručia. Na kostnickej lúke zoči-voči obrovskému davu trikrát padol na kolena a volal slová modlitby: Jesu Christe, fili Dei vivi, miserere mei! Ježiši Kriste, Synu Boha živého, zmiluj sa nado mnou!

Dejiny dodnes volajú: Hanba Ti, kostnický koncil! Prešlo šesťsto rokov a ešte si sa s Husom nezmieril! Veď tebou odsúdený a z cirkvi vyobcovaný, z kňazského rúcha surovo a bezdôvodne vyzlečený a nepravdami pošpinený Ján Hus – napriek mnohému, čo na jeho mene mocní v cirkvi i vo svete očistili – doteraz nebol a sotva bude úplne rehabilitovaný; pretože Husove, na Krista obrátené spisy, neboli a dodnes nie sú akceptované v ich úplnosti a principiálnosti.

No Hus predsa nezomrel zbytočne. V spise *Výklad viery* (1412), v učení, ktoré bolo v Kostnici odsúdené, svet obdaroval poznaním a vyznaním Pravde, ktorá sa zračí v Kristovom zraku: ... aj preto, verní kresťania, hľadajte pravdu, učte sa pravde, milujte pravdu, hovorte pravdu, podporujte pravdu a bráňte ju až do smrti, pretože pravda vás vyslobodí z hriechu, oslobodí od diabla, smrti duše i smrti večnej, ktorou je odlúčenie od večnej Milosti Božej. ■

Jedna z několika duchovních písní, které jsou připisovány Mistru Janu Husovi je píseň **Jezu Kriste, štědrý kněže**. Náleží ke starším českým písním, pochází z 1. poloviny 14. století. Byla povolena pro zpěv v lidovém jazyku a nevztahoval se na ni zákaz synody z roku 1408 (která povolila jen 4 písně, které směl lid zpívat při bohoslužbách: *Hospodine, pomiluj ny*, *Svatý Václave*, *Buďh všemohůcí* a *Jezu Kriste, štědrý kněže* – tento striktní zákaz byl jakousi českou specialitou).

Současníci nazývali tuto píseň Husovou písní, jak je to označeno v *Jistebnickém kancionále*: „Tato piesnička jest složena ke cti a chvále boží od mistra Jana svatě paměti mistra Husi i ke cti vše řiče nebeské“.

(Tomáš Butta)

Jezu Kriste, štědrý kněže

Majster Jan Hus

Jistebnický kancionál 1420

Je - zu Kris - te, štěd - rý kně - že, s Ot - cem, s Du - chem je - den Bo - že,
štěd - rost tvá jest na - še zbo - ží z tvé mi - los - ti.

1. Jezu Kriste, štědrý kněže, s Otcem, s Duchem jeden Bože, / štědrost tvá jest naše zboží z tvé milosti.
2. Ty jsi v světě bydlil s námi, tvé tělo trpělo rány / za nás, za hříšné křesťany z tvé milosti.
3. Tys ráčil v nás přebývat, chléb vezdejší chtěl s náš býti, / chtěl nás tudy obživiti z tvé milosti.
4. Ó tvá dobrota důstojná, ó k nám milosti přehojná! / Dáváš nám bohatství mnohá z své milosti.
5. Dal's krev z těla vycediti, dáváš v užitku ji píti, / chtěl nás tudy obživiti z své milosti.
6. Věrněť se nám ve všem dáváš, milostí k nám svou plápoláš, / sobě nás tak za vzácné máš z své milosti.
7. Ráčil's nás sám zastoupiti, život svůj pronaložiti, / tak věčnou smrt zahladiti z své milosti.
8. Drazě's jistě nás vykoupil, pro nás mřel, svou duši pustil, / a tak nám věrně posloužil z své milosti.
9. Ó tvá milosti k nám silná! Ach, běda, kdo tebe nedbá, / však jinam pro milost běhá z své slepoty!
10. Ó křesťané, z bludů vstaňme, dary dobré nám poznejme, / k Synu Božímu chvátejme k té milosti.
11. Kriste, pro nás umučený, zsinálý a zohavený, / nám vždy milý buď a ctěný z své milosti.
12. Chvalmež Ježíše milého, pro nás zde potupeného, / život věčný máme z něho z též milosti.
13. Jímž zlého budem' zbaveni, ve všech cnostech rozhojnění, / v život věčný uvedeni z též milosti.
14. Budiž chvála Bohu Otci, i Synu jeho též moci, / Duchu jeho rovné moci z též milosti.
15. Jakož byla od věčnosti, budiž na věky v radosti / mezi námi bez žalosti z té milosti.

1. Je - zu Kris - te, štěd - rý kně - že, s Ot - cem, s Du - chem je - den
2. Ó, tvá do - bro - ta dů - stoj - ná, ó, k nám mi - los - ti pře -
3. Chval - mež Je - ží - še mi - lé - ho, pro nás zde po - tu - pe -

Bo - že, štěd - rost tvá jest na - še zbo - ží z tvé mi - los - ti.
hoj - ná, dá - váš nám bo - hat - ství mno - há z své mi - los - ti.
né - ho, ži - vot věč - ný má - me z ně - ho z též mi - los - ti.

Milosrdenstvo a vernosť nech ťa neopustia. (Príslovia 3, 3)

DEJINY DIAKONICKEJ PRÁCE CIRKVI BRATSKEJ DO ROKU 1989

JOZEF UHLÍK

V prvej polovici 20. storočia pôsobilo na Starej Turej duchovné prebudenecké hnutie s názvom Modrý kríž, ktoré viedli Kristína Royová, jej sestra Mária a Ján Chorvát. V rámci hnutia sestry Royové rozbehli aj rozsiahlu sociálnu prácu.

Pre deti hauzírerov a bezdomovcov začala od roku 1902 fungovať Útulňa, pre chorých Nemocnica (1911), pre siroty a opustené deti Chalúпка (1926) a pre starých ľudí Domov bielych hláv (1933). Pre prácu v týchto zariadeniach boli potrebné kvalifikované ošetrovatelky. Preto Kristína Royová požiadala o pomoc Evu von Tiele-Winckler, zakladateľku diakonického združenia „Friedenshort“ v Miechowiciach v Hornom Sliezsku (v tom čase v Nemecku). Tá prišla v roku 1912 na Starú Turú spolu s diakonkou Alwine Hese, ktorá mala pomôcť rozbehnúť novovzniknutú prácu. Za zakladajúce členky diakonického ženského združenia Eva von Tiele-Winckler vysvätila Kristínu Royovú, Annu Švejdvú, Júliu Stankovú a ako riaditeľku Alwine Hese. Je príznačné, že prvými diakonkami sa stali Nemka, Slovenka a dve české dievčatá. Alwine Hese viedla diakoniu organizačne a popri tom školila diakonky pre prácu s pacientmi, deťmi a starými ľuďmi. Jej rukami prešlo viac ako tridsať diakoniek. Pre Starú Turú a široké okolie sa za štyridsať rokov pôsobenia stala sestra Alwine pojmom. Jej pamätníci na ňu spomínajú s veľkým rešpektom a láskou ako na človeka s darom uzdravovania. Neliečila len telo. Snažila sa porozumieť človeku a liečiť aj jeho dušu. Súčasťou jej pôsobenia bola vždy aj zvesť evanjelia.

Sestry diakonky opatrovali chorých nielen na Starej Turej a okolí, ale po celom Slovensku. Pomáhali v rodinách, kde mali ťažko chorých pacientov, pracovali v sanatóriách na liečbu TBC vo Vysokých Tatrách, kde nechcel ísť nikto pracovať pre vysoké riziko nákazy. Tri zo sestier sa tam aj nainfikovali touto vtedy smrteľnou chorobou a zomreli.

V roku 1930 sa staroturianske ženské diakonické združenie pretransformovalo na ženský diakonický spolok Vieroslava. Jeho predsedníčkou sa stala Kristína Royová (po jej smrti v roku 1936 Marie Rafajová) a podpredsedníčkou Alwine Hese. Počas druhej svetovej vojny v Chalúpke diakonky ukrývali a zachránili pred holokaustom 10 židovských detí. Zariadenia spolku Vieroslava fungovali až do

kununistického prevratu v roku 1948. Potom boli postupne zlikvidované. Za starostlivosť o slabých a znevýhodnených občanov prevzal všetku zodpovednosť štát.

V roku 1937 pri príležitosti 25-teho výročia založenia diakonie v Starej Turej predsedníčka Diakonického spolku Vieroslava Marie Rafajová takto zhodnotila uplynulé obdobie:

„V slávny deň 25-ročného trvania našej diakonie neprichádzame s neznámym alebo menej známym textom, ale prinášame, povedala by som, zrovna okrídlené (a preto by sa mohlo zdať i všedné) slovo EBEN-EZER. Až potiaľto nám pomáhal Hospodin.

Chceme týmto v prvom rade vysloviť svoju vďaku za pomoc, bez ktorej by sme sa neboli mohli odvážiť ani k prvým detským krôčikom diakonskej práce.

Prehlasujeme tým svoju plnú vedomú závislosť na Pánovi, ktorým „sme živí, hýbeme sa i trváme“.

Zdôrazňujeme tým svoju osobnú nemohúcnosť popri všemohúcnosti Božej. Stavíme tým medzník, ktorý má pripomínať všetkým, kto majú príležitosť sledovať naše usilovanie – nech sú to priatelia alebo nepriatelia –, že sme rozhodnuté pokračovať v službe Bohu a ľudstvu v neochvejnej viere v Toho, ktorý nám pomáhal až potiaľto a ktorý bude našou pomocou tiež odtiaľto, a to tak dlho, ako sa Jemu bude líbiť.

Pomáhal nám slúžiť srdcom, ktoré si pribralo ku posile ruky a slovo. Tým chcem povedať, že nám dával možnosť prikladať obväzy na boľavé telá i na choré duše ľudské. Pomáhal nám stavať útulky pre mladých i starých. Pomáhal nám v spleťtých záležitostiach finančných. Pomáhal nám na roliach i v záhradách, aby sme mohli sýtiť hladných. Pomáhal nám pri písanom slove vo Večernici. Pomáhal nám previesť mnohých cez zdutý Jordán smrti. Pomáhal nám nezomdliť v zármutku a stratách, pomáhal nám zostať tichými a pokornými v radoostiach úspechov.

Pomáhal nám zostávať pri Ňom a učiť sa od Neho. Áno, pomáhal.

Pomáhal nám Hospodin. Ten, ktorému patria nebesia i zem, ktorého slávy je plný celý svet a ktorého oči sú sta plameň ohňa. Prečistoval si nás ako striebro v peci rôzneho súženia na to, aby sme mohli byť Jeho a aby mu mohla chutiť obeť našej služby. Tak, hľa, nám dokazoval svoju lásku.

Pomáhal nám až potiaľto. Až do poslednej chvíle vyplnenia dvadsiatich piatich rokov. Zvlášť v posledných mesiacoch sme smeli vidieť, ako to vyzerá, keď pomáha Hospodin, ktorého ruka je dosť dlhá, aby dosiahla z neba na zem a ktorá nenechá svoje dielo nedokončené. Áno, keď Hospodin sľubí pomoc, nesľubuje ju iba pre prvé dni, počiatky, ale poskytuje ju deň po dni, na večnosť. A s vierou vo verného Boha, ktorého sme skúsili a poznali, opierajúc sa o hmatateľný dôkaz, ktorým je nám práve slovo „potiaľto“, prisvojujeme si dnes pre budúcnosť Jeho sľub: „Neboj sa, lebo ja som s tebou, nestrachuj sa, lebo ja som tvoj Boh. Posilním ťa a budem ťi pomáhať a podopierať ťa budem pravcou svojej spravodlivosti.“

A keď dnes môžeme, hľadiac naspäť na dobu dvadsiatich piatich rokov, počuť: „Vy ste mi toho svedkovia... že ja som silný Boh,“ pýtajme sa: Kde je moc a sila na zemi, ktorá by nám mohla zabrániť vydať toto svedectvo po ďalšom 25-ročnom období, a to v tom zmysle, že Božia sila nám nie je hrôzou, ale pomocou?

Kráčame síce do neznámej budúcnosti, ale so známym a osvedčeným Pomocníkom, a preto do nej vchádzame s veršom svojej zakladateľky, oslávenej sestry Kristíny Royovej, spievajúcej:

„Ani na krok nemôžem sa odvážiť ísť bez Teba.“

A tento duch očakávania na Neho, táto cesta detí umytých krvou Baránka Božieho a kráčajúcich ruka v ruke s dobrotivým nebeským Otcom, nemôže nás doviesť inam, iba ku každodennému zisteniu: „Až potiaľto pomáhal nám Hospodin.“

Na nátlak komunistického režimu sa diakonický spolok Vieroslava po 37 rokoch činnosti v roku 1949 pričlenil k Diakonii ev. a. v. cirkvi, ktorá bola neskôr zrušená. Všetky zariadenia spolku prešli do rúk štátu a od roku 1952 prestali slúžiť pôvodnému účelu.

Diakonia v období komunizmu

Odkaz sociálnej práce sestier Royových prežival aj v období komunizmu v jednotlivých zboroch našej cirkvi. V každom období sa našli veriaci ľudia, ktorí cítili zodpovednosť pomáhať v núdzi svojim členom alebo ľuďom v blízkom okolí na dobrovoľníckej báze. V prostredí zboru Cirkvi bratskej v Bratislave sa koncom šesťdesiatych rokov začal realizovať alternatívny projekt na pomoc slabým a odkázaným ľuďom s názvom Balzam. Iniciovali ho Ján Rosa a Vlasta Barešová. V rokoch 1985–1989 sa z iniciatívy Igora Andrého a Dušana Kintlera začala formovať

a rozvíjať zborová diakonia bratislavského zboru CB. Postupne sa na dobrovoľníckej báze budovala sieť služieb a pomoci tým, ktorí to potrebovali.

„On mení časy a doby, zosadzuje kráľov a ustanovuje kráľov.“ (Daniel 2, 21)

Zmena spoločenských pomerov a založenie Betánie

Nežná revolúcia v roku 1989 otvorila pre cirkev možnosť realizovať vlastné sociálne projekty. V roku 1990 kazateľ Cirkvi bratskej v Bratislave, František Ciesar, sprostredkoval pre Igora Andrého historickú návštevu v Diakonickom zariadení Bethanien v Solingene v Nemecku. Stretli sa s riaditeľom Ernstom Schwedesom, hlavnou sestrou Ilse Fuhrmann a ostatnými diakonkami. Pozreli si všetky zariadenia a získali cenné poznatky pre budovanie podobných zariadení na Slovensku. Igor André informoval nemeckú stranu o svojej vízii vybudovať na Slovensku diakonické združenie a súčasne ich požiadal o podporu a vytvorenie partnerského vzťahu, tak, aby slovenská diakonia používala rovnaký názov Betánia. Vedenie Bethanien Solingen súhlasilo a celému projektu vyjadrilo svoju podporu.

Prečo Betánia?

Vízia Igora Andrého sa zrodila dávno predtým, než ju dostal šancu zrealizovať. Pretože pracoval ako lekár na geriatrici, videl nedostatky v inštitucionálnom systéme starostlivosti o chorých, starších a inak znevýhodnených ľudí, vyžadujúcich si dlhodobú starostlivosť. Z toho vyplynula jeho túžba dať ľuďom iný rozmer starostlivosti, a to v rovine telesnej, duševnej i duchovnej. Tým, ktorí trpia či pre chorobu, vysoký vek alebo osamelosť, vytvoriť zariadenie, ktoré by poskytovalo optimálne podmienky, pripomínajúce domov. Keď sa zmenili spoločenské pomery, mal 34 rokov a svoju víziu formuloval pred ľuďmi, ktorí boli ochotní realizovať ju spolu s ním. Pri založení Diakonického združenia Betánia pri Ňom stáli a spolupracovali Slavomír Krupa, Jolana Krupová, Dušan Kintler, Ivan Markuš a Júlia Markušová.

Názov Betánia pre diakonickú prácu vznikol veľmi prirodzene, pretože najlepšie zodpovedal vízii starostlivosti o ľudí, ktorí potrebujú pomoc. Po hebrejsky znamená Betánia „dom núdzných“ a je zároveň menom dedinky v blízkosti Jeruzalema, ktorú Ježiš často navštevoval, kde ho s láskou prijímali a kde nachádzal miesto bezpečia a odpočinku. Tu sa udial aj zázrak fyzického vzkriesenia Lazara a duchovného prerodu jeho sestier. Tento názov všetkým, ktorí sa podieľali a podieľajú na projekte Betánie, neustále pripomína cieľ ich práce a snaženia. Aby človek, ktorého postihlo nejaké trápenie, našiel v Betánii fyzickú i duchovnú pomoc.

Združenie prijalo logo, na ktorom je zobrazený príbeh o milosrdnom Samaritánovi. Aj týmto spôsobom chcelo odpovedať na aktuálnu otázku dneška: „Kto je môj blížny?“ Odpoveďou je: „Ty sa staň blížnym.“ ■

(Z publikácie: Jozef Uhlík: Betánia na Slovensku, 2015)

V kaplnke v Betánii Senec

BYŤ BLÍŽNYM

V Betánii sme sa učili lekcii, že Boh a človek spolupracujú. Učili sme sa robiť spoločne a aktívne v blízkosti Božej. Naša spolupráca nekončí, lebo Betánia bude vždy potrebovať Martu, Máriu aj Lazara! (Igor André, 2010)

ANNA ANDRÉOVÁ,
riaditeľka Diakonického
zdrúženia Betánia, ú. z.)

RENÁTA KUBÁŇ,
riaditeľka Betánia
Bratislava, n. o.

MIROSLAV KRUPA,
riaditeľ Betánia Senec,
n. o.

SLAVOJ LACO,
riaditeľ Betánia Kalinovo,
n. o.

25 ROKOV BETÁNIE

Pri príležitosti tohto výročia sme sa o činnosti Betánií porozprávali s ich riaditeľmi: **ANNOU ANDRÉOVOU** a **RENÁTOU KUBÁŇ** z Betánií v Bratislave, **MIROSLAVOM KRUPOM** z Betánia Senec a **SLAVOJOM LACOM** z Betánia v Kalinove.

Na úvod – krátko a stručne charakterizujte súčasnú činnosť jednotlivých zariadení.

M. Krupa: Betánia Senec n. o. poskytuje služby občanom so stredným a ťažkým stupňom mentálneho postihnutia. Sme neštátne zariadenie tzv. rodinného typu. V praxi to znamená, že kladieme značný dôraz na to, aby sme svoje služby poskytovali na princípe lásky k blížnemu v príjemnom a spoločensky akceptujúcom prostredí. V Betánii Senec funguje: Domov sociálnych služieb s celoročným pobytom pre 12 osôb, Domov sociálnych služieb s ambulantným pobytom pre 8 osôb a Chránená dielňa pre 4 klientov a asistenta.

S. Laco: Momentálne máme dva druhy sociálnych služieb, a to zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb s celkovou kapacitou 30 miest.

V tomto období dokončujeme rekonštrukciu a prístavbu domu, v ktorom plánujeme od budúceho roku zriadiť špecializované zariadenie pre ľudí s Alzheimerovou chorobou. Som rád, že sa aj v tejto neľahkej ekonomickej situácii našli zdroje (aj bez eurofondov) na vybudovanie i keď malého zariadenia. Diakonické združenie Betánia (DZB) kúpilo starý dom, ktorý je v bezprostrednej blízkosti budovy zariadenia ešte v roku 1999, keď sme stavali budovu nového zariadenia. Na kúpu domu DZB dostalo

prostriedky od našej partnerskej organizácie zo Solingenu pre prípad, že sa niekedy Betánia v Kalinove bude rozširovať. Takže po 16-tich rokoch sa táto myšlienka realizuje.

Prvým finančným impulzom na prestavbu starého domu bol dar od jednej nám neznámej pani z Klenovca, ktorá nám darovala v dedičstve svoj dom, ktorý sme potom predali.

R. Kubáň: Chceme pomáhať žiť, brať vážne ľudskú bolesť a poskytovať profesionálnu pomoc, založenú na kresťanských hodnotách tým, ktorí ju potrebujú. Je to akési motto zakladateľov a my sa ho snažíme naplniť. Zariadenie na Partizánskej ulici v Bratislave má 33 miest, z toho 25 miest má domov sociálnych služieb a 8 miest špecializované zariadenie.

Občianske združenie Betánia sa v roku 2009 stalo účelovým zariadením CB. Prečo?

A. Andréová: Pred 25-timi rokmi vzniklo Diakonické združenie Betánia (DZB) ako občianske združenie. Do konca roka 2003 vykonávalo spoločnú administratívnu a riadiacu činnosť pre postupne vznikajúce projekty v Senci, Bratislave a Kalinove a spravovalo majetok. No postupne sa ukázalo, že z praktických dôvodov už nie je možné naďalej riadiť a viesť personálnu

a mzdovú agendu všetkých troch projektov z Bratislavy. Od 1. 1. 2004 už založené a zaregistrované neziskové organizácie Betánia Bratislava, Betánia Senec a Betánia Kalinovo (zakladateľmi sú DZB, o. z. a Cirkev bratská v SR) majú svoju právnu samostatnosť so správnou radou (najvyšším orgánom) a riaditeľom.

V roku 2007 bolo založené Diakonické združenie Betánia, účelové zariadenie Cirkvi bratskej v SR. Občianske združenie paralelne ukončovalo činnosť do konca roka 2010 v zmysle zákonov SR. Činnosť občianskeho združenia bola oficiálne ukončená na výročnej schôdzi jeho členov a všetky práva a povinnosti prešli na DZB, účelové zariadenie Cirkvi bratskej. Tento krok bol pragmatický a argumentom bolo, že financie, ktoré išli do projektov, boli vo veľkej miere od Bundu Slobodných evanjelických cirkví v Nemecku a od členov Cirkvi bratskej v SR. To znamená, že v prípade zániku účelového zariadenia prejde majetok na Cirkev bratskú.

Zameranie činnosti DZB ú. z. vyplýva zo zodpovednosti, ktorú má ako zakladateľ neziskových organizácií. Podľa štatútu navrhuje každé štyri roky dvoch členov do správnych rád jednotlivých Betánií, n. o. Správna rada DZB, ú. z. organizuje každoročné spoločné stretnutie správnych rád všetkých

Betánii. Zaujímajú sa o činnosť a hospodárenie jednotlivých zariadení. V prípade, ak nezisková organizácia požiada DZB, ú. z. o pomoc, tak je jeho povinnosťou podať pomocnú ruku. Okrem toho raz do roka organizuje vzdelávací seminár pre pracovníkov všetkých Betánií. Nakoľko je vlastníkom budov, v ktorých jednotlivé Betánie vykonávajú svoju sociálnu službu, zostávajú s tým súvisiace niektoré administratívne povinnosti naďalej v jeho agende.

Praktickou náplňou činnosti DZB je sociálna služba, a to domáca opatrovateľská služba, ktorú vykonáva od roku 2009.

Míro, Slavoj – vy ste pri tomto projekte od začiatku. Čo vás osobne oslovilo, aby ste sa do toho pustili?

M. Krupa: Betánia Senec bola otvorená 21. 11. 1991, to znamená tesne po revolúcii. Bolo to prvé neštátne zariadenie pre túto oblasť sociálnej starostlivosti na Slovensku. Zároveň bola Betánia Senec prvé konkrétne zariadenie vtedy občianskeho združenia Betánia. Mal som tú česť, že som mohol byť pri zrode tejto myšlienky, nakoľko som v tom čase pracoval v štátnom ústave – Ústav profesora Karola Matulaya v Bratislave a stal som sa členom Betánie, občianskeho združenia. Ústav potreboval priestory pre inú modernú službu občanom a Betánia už tieto priestory na Slnecných jazerách získala. Garantom celej tejto myšlienky modernej služby samostatného života bol Slavoj Krupa, ktorý bol v začiatkoch riaditeľom Betánie v Senci, a Igor André – zakladateľ Diakonického združenia Betánia. V lete v roku 1999 som so skupinou mladých občanov s mentálnym postihnutím odišiel z ÚpKM do Senca s cieľom vytvoriť tam pre nich chránené bývanie. Riaditeľom v ústave prof. Karola Matulaya a koordinátorom tohto odchodu bol Pavol Kailing. Koordinácia spočívala v nevšednom spojení: prevádzkové náklady boli pokrývané štátnym zariadením – ÚpKM, a výkon služby bol v priestoroch neštátnej Betánie.

S. Laco: Impulzom bola potreba vybudovať také sociálne zariadenie, v ktorom by bol osobný prístup k jeho obyvateľom – v ktorom by boli prijímaní s láskou ľudia akéhokoľvek vierovyznania a mohli pociťovať, že o nich bude dobre postarané, aj keď už oni nebudú mať síl.

Hlavnou nositeľkou tohto projektu boli Kalinovčania – Marta Moravská s manželom Mírom. Oni darovali svoj dom pre DZB. Ten sa zbúral, pretože nevyhovoval na takéto účely a na jeho mieste sa postavila budova zariadenia. Z pôvodného domu zostala len klenbová pivnica, kde je teraz čajovňa. Zaujímavým prvkom v hale zariadenia je studňa, ktorá bola pôvodne na dvore.

Ja som sa k tejto myšlienke a projektu pridal a pomáhal popri svojej práci v rodinnom obchode potraviny v Kalinove. Ešte dva roky som spolu s „riaditeľovaním“ v Betánii pracoval aj v obchode.

Anka – ty si od začiatku bola zainteresovaná asi skôr cez svojho manžela Igora. Ako si vnímala ty a vaša rodina rozbiehanie projektu Betánia?

A. Andréová: Igor ako človek mal rád ľudí bez rozdielu a tým, že sa stal lekárom, mu bolo umožnené ešte viac byť nápomocný ľuďom, ktorí to potrebovali. Už pred novembrom 1989 sa začal zaoberať myšlienkou pomáhať seniorom. Najskôr na úrovni nášho zboru, čo aj s Dušanom Kintlerom robili. No v jeho hlave sa rodil plán vybudovať zariadenie pre seniorov, ktoré bude iné, ako boli tie socialistické. Spoločenské zmeny v roku 1989 mu pomohli začať uskutočňovať tento sen. V roku 1990, keď vzniklo DZB, o. z., sme boli o 25 rokov mladší, niečo cez 30 rokov. Mali sme tri malé deti. Klíma v spoločnosti bola úžasná, lebo priala takejto myšlienke. Napriek tomu, že v roku 1990 pri založení nemalo DZB ani korunu, v roku 1991 sa kúpil dom na Partizánskej ulici v Bratislave. V Senci dostalo DZB darom budovu na Seneckých jazerách a v roku 1996, tiež darom, budovu v Kalinove. Toto bola obrovská výzva. Nie jedno, ale až tri zariadenia. Budova

v Bratislave sa začala rekonštruovať a pristavovať, Senec začal fungovať už v roku 1991, ale po skončení rekonštrukcie v Bratislave sa postupne začali budovať v Senci vedľa pôvodnej dve nové budovy. V roku 1998 sa začalo s budovaním v Kalinove, pretože pôvodný dom sa musel zo statických dôvodov zbúrať. Budovanie a rekonštrukcia si žiadali nemalé finančné prostriedky a tým aj obrovské úsilie ich zohnať. Okrem toho, po roku 1989 spoločnosť nemala zákony v sociálnej oblasti – žiadnu skúsenosť robiť sociálnu prácu inak. Administratívne práce, účtovníctvo – všetko sa robilo doslova na kolene. Keď sme stáli na začiatku, tak nikto z nás nevedel, čo nás čaká a ako to dopadne. Stála som pri Igorovi, a to nielen pri jeho vízii, ale aj pri jej uskutočňovaní, lebo som vedela, že to má zmysel a že v našom živote tu máme byť aj pre druhých. Verili sme, že Pán Boh našu snahu požehná.

Neskôr si sa stala riaditeľkou Diakonického združenia Betánia...

A. Andréová: S deťmi som zostala doma 16 rokov. Dosť dlhý čas. Nebolo to pre mňa jednoduché znovu sa zaradiť. Vzhľadom na spoločenské zmeny a dlhú neprítomnosť v pracovnom procese ma už nepríťahovala moja pôvodná kvalifikácia, práca účtovníčky. Dlho som sa napríklad nevedela odhodlať robiť s počítačom. Nakoniec som sa zamestnala ako opatrovateľka domácej opatrovateľskej služby na skrátenej úväzok v DZB v roku 1998. V roku 2007 som začala popri tejto činnosti robiť aj administratívne práce v tom čase vzniknutého účelového zariadenia Diakonického združenia Betánia. V roku 2010 zomrel Igor, ktorý bol riaditeľom účelového zariadenia. Ku koncu roka 2010 ukončilo svoju činnosť občianske združenie DZB a jeho kompetencie prebralo účelové zariadenie, ktoré nemalo riaditeľa. Správna rada sa rozhodla vymenovať mňa. Prijala som to. V našom malom tíme pracujeme dve pracovníčky na trvalý úväzok, ekonómka na mandátnu zmluvu a opatrovatelia na dohodu. Počet opatrovateľov sa mení podľa potre-

by. Vzhľadom na to, že naše financie sú obmedzené, okrem vykonávania administratívnej činnosti chodím do terénu a pracujem aj ako opatrovateľka. Priama práca so seniormi ma naplňa.

Hovorí sa, že sú tí, čo projekty vymýšľajú a roztláčajú, a po čase idú za inou, novou víziou a na ich miesta nastupujú realizátori. Miro, Slavoj – vy ste Betánie v Senci a Kalinove roztláčali a zostali ste doteraz, teda 25 rokov. Čo vás pri tejto práci držalo?

M. Krupa: 25 rokov mojej služby na riadiacej pozícii v Betánii mi umožnilo realizovať moderné prístupy k človeku s postihnutím. Snažil som sa reagovať na všeobecné reformy v rámci spoločnosti a sociálnych služieb, alebo aj interkultúrne zmeny v rámci novej Európy. Jedinečnosť zariadenia sa

zadefinovala v láskavom prístupe ku klientovi ako k osobe, ktorá spolu tvorí podmienky kvality svojho života a vytvára hodnoty užitočné pre spoločnosť a v konečnom dôsledku aj pre seba. Zamestnávanie klientov som povýšil na hodnotu, ktorá im umožnila súperiť o rovnoprávnosť s ostatnými ľuďmi.

S. Laco: Musím povedať, že ma práca v Betánii baví a vnímam ju ako veľmi užitočnú. Som rád, keď veci fungujú a keď naši obyvatelia, ale aj zamestnanci sú spokojní. Pri mojej práci sa udiala aj taká paradoxná vec, že doprevádzam spev

na organe na našich ranných stíšeníach každý deň, hoci ako chlapec som nechcel hrať na klavíri a EŠU som ukončil už v tretej triede. Vtedy by som si nebol nikdy pomyslel, že ja v práci budem aj hrať.

Som rád, keď ľudia, ktorí prídu do Betánie, môžu tu nájsť druhý domov a zvyknú si u nás. Takýto človek bola aj teta Jolka Harušťáková z nášho zboru. Už nemohla sama bývať v slobodárni a bola našou prvou obyvateľkou. Ako dieťa bola v Chalúpkke na Starej Turej pri sestrách Royových. K nám do Betánie prišla ako 77-ročná. Časom strácala zrak, a tak sa po budove pohybovala zväčša po pamäti. Prežila tu ešte ďalších 15 rokov. Jej životný príbeh by bol na ďalší článok, alebo aj na film...

Renata, ty si už nastúpila do rozbehnutého vlaku. Prečo?

R. Kubáň: Prvá ponuka prišla pred viac ako dvadsiatimi rokmi. Vtedy som povedala NIE. Po viac ako dvadsiatich rokoch som povedala ÁNO. Na niektoré Áno musí byť vhodný čas a asi bol. Bola to výzva, prijala som ju.

Začiatky takejto práce sú často na báze dobrovoľníckej, možno aj nie celkom odbornej (dúfam, že sa nikoho nedotýkam), ale pri takom rozsiahlom projekte musia fungovať profesionálni odborníci. Ako ste vnímali tento proces – proces profesionalizácie (ak to môžem tak nazvať)?

A. Andréová: Ako som už spomínala, po roku 1989 v našej krajine neboli príslušné zákony, neexistovali školy pre túto oblasť. Začala sa transformácia sociálnej sféry. Prvý zákon, ktorý pokrýval sociálnu oblasť, vstúpil do platnosti až v roku 1998. Ucelený zákon o sociálnych službách začal platiť v roku 2008. V ňom sa okrem iného hovorí o kvalifikácii pracovníkov. Pracovníci pracujúci v sociálnej oblasti musia mať nielen patričné vzdelanie a praktický výcvik, ale musia spĺňať aj osobnostné a charakterové podmienky.

Keby na začiatku neboli bývali nadšenci či dobrovoľníci, mnohé by tu dnes nebolo.

Sociálna práca sa v spoločnosti po 25-tich rokoch postupne vyvíja pozitívnym smerom. Okrem toho existujú možnosti vzdelávať sa, čerpáme zo skúseností v zahraničí.

M. Krupa: Proces riadenia som chápal ako súčinnosť informácií z odbornej oblasti, prenesených do praktickej roviny života pracovníkov a klientov Betánie. Tento proces bol v koordinácii s orgánmi, ako je správna rada, dozorná rada, supervízori. Nemôžem však povedať, že som v tom procese došiel až na koniec, pretože vývoj ide stále dopredu a otvára nové možnosti. Som vďačný Bohu za ľudí, ktorých mi dal do cesty ako spolupracovníkov. Často som bol sám prekvapený ich oddanosťou a zanietenosťou pre dobré veci. Skutočnosť, že denominačne patria pracovníci do rôznych duchovných spoločenstiev, bola pre mňa veľkým pozitívnym zážitkom. Viem, že aj ich to posunulo z roviny formálneho prejavu do roviny praktického nestrojeného prežívania života s našimi blízkymi priateľmi s postihnutím. Okrem základného personálu sociálnej starostlivosti máme každoročne dobrovoľníka zo zahraničia cez program „mládež v akcii“. Tento pobyt trvá 10 mesiacov.

S. Laco: Ja som vyštudovaný strojár – konštruktér. Tri roky som v tom aj pracoval, a potom, po revolúcii, ako som už spomínal, som pracoval v obchode. Obchod sme mali 10 rokov, tam som spoznal bližšie aj moju budúcu manželku Mirku.

Popri práci v Betánii som chodil na postgraduálne štúdium ekonomiky a manažmentu pre neziskové organizácie v Banskej Bystrici. Pamätám si na začiatku práce v Betánii, že mi Ivan Markuš povedal, že hlavnou mojou úlohou bude, aby sme boli finančne v pluse. A to sa mi s Božou pomocou darí uskutočňovať doteraz.

V Betánii od začiatku pracujú zdravotné sestry, ktoré väčšinou už predtým pracovali v nemocnici. Opatrovateľky si urobili kurz. Odbornosť nebol až taký problém ako všetko zladit', určiť kompetencie, zodpovednosti na jednej strane a na druhej, aby sme si navzájom pomáhali a počúvali sa.

Kto sú teda vaši zamestnanci? Len profesionáli, alebo stále využívate aj dobrovoľníkov?

A. Andréová: Stále prichádzajú aj dobrovoľníci. A sú veľkým prínosom. O tom asi viac povedia riaditelia jednotlivých Betánií.

R. Kubáň: Naši zamestnanci sú profesionáli, zaradení do pracovného procesu presne podľa toho, čo si ich práca vyžaduje. Dobrovoľníci sú zaradení viac do procesov sociálnej rehabilitácie, ako napríklad realizovanie denných stíšení, bohoslužieb, tvorivých dielní, kultúrnych programov a podobne.

S. Laco: Máme 25 zamestnancov. Momentálne máme jednu dobrovoľníčku zo susednej dediny, ktorá chodí pravidelne 2x týždenne pracovať ako opatrovatelka. Každý rok máme aj pracovníčky v rámci aktivácie uchádzačov o zamestnanie. Sú pre nás veľkou pomocou.

Práca s postihnutými, starými ľuďmi určite patrí medzi veľmi náročné. Dostali ste sa niekedy do situácie, keď ste si povedali – už nevládzem, idem od toho?

A. Andréová: Nepamätám sa, že by som mala také prežívanie.

M. Krupa: Som povďačný Pánu Bohu za čas, v ktorom mi dovolil mať svoj podiel na diele pomoci odkázaným ľuďom. Po revolúcii sa mi otvorili možnosti, aby som svoje zručnosti a vedomosti uplatnil v jedinečnom zariadení (prvom neštátnom sociálnom domove), spájajúcom kresťanskú pomoc bližnému s pracovnou príležitosťou. V tom čase som zakladal rodinu a preto pokladám tieto dve možnosti za veľmi dôležité v mojom živote. Svoje technické vzdelanie som si postupne rozšíril formou doplnkového štúdia o vzdelanie pedagogické pre prácu, ktorú som chcel vykonávať. Nelutujem, naopak – táto práca mi dala veľa životných skúseností a taktiež to, že sme otvorili svoju domácnosť pre ľudí s postihnutím, čo výrazne ovplyvnilo celý náš život.

R. Kubáň: Som viac-menej nováčik. Takže ešte NIE.

Musím však podotknúť, že práca riaditeľa (hovorím o svojej práci) je predsa len viac o riadení, pláno-

vaní, koordinovaní, organizovaní ľudí, procesov, financií. O komunikácii s orgánmi, inštitúciami, rodinnými príslušníkmi...

S. Laco: Aby som chcel odísť? Taká situácia nenastala, ale občas chodím domov riadne unavený, to je pravda. Ale také zdravotné sestry, ktoré ťahajú dvanástky, to je poriadny zaberák aj fyzicky, aj psychicky. Som smutný, keď nám zomrie obyvateľ, s ktorým som si vytvoril bližší vzťah. Vždy ma to vnútorne zasiahne a musím sa s tým vyrovnávať.

Čo je váš najsilnejší pozitívny zážitok? Ak si spomeniete...

M. Krupa: Som osobitne rád, že Betánia v Senci poskytuje pomoc aj osobám akoby „bez prístrešia“, ktoré k nám prišli z detského domova. Týmto ľuďom sme sa stali rodinou so všetkým dobrým aj tým horším, čo so sebou nosíme. Mám osobitný zážitok z toho, keď môžem týchto ľudí doprevádzať životom, vyhľadávať pre nich šance na integráciu a sledovať ich reakcie na poskytnuté podmienky.

A. Andréová: Ja chodím za klientmi do ich domáceho prostredia. Pre mňa je veľký zážitok, keď senior, ktorý sa vrátil z nemocnice úplne bezvládný domov, po nejakom čase s pomocou rodiny, našej služby, ale aj klientovej životaschopnosti sa postaví na nohy. Naši klienti sú vo vysokom veku 85–95 rokov a všetci majú zdravotné ťažkosti. Ich stav nie je stabilný, mení sa a príde čas, keď klient odíde do večnosti. Toto je súčasne tá smutná stránka našej práce. Najradšej by som bola, keby všetci seniori mohli v pokoji zomrieť doma, v kruhu svojich blízkych. Niektorým je to dopriate, ale žiaľ, väčšina z rôznych dôvodov zomiera inde.

R. Kubáň: Prijatie človeka človekom. Mňa ako osoby. Také obyčajne a zároveň neobyčajne rozžiarené tváre, keď pridete do práce. Neverím, že to ešte niekde môže také byť. Neverím.

S. Laco: Teraz si spomínam na jednu situáciu, keď som hovoril o našom zariadení jednému pánovi, ktorý tu chcel umiestniť svojho brata, že každý deň mávame ranné biblické stíšenia. On mi na to povedal, že jeho brat sa toho určite

nebude zúčastňovať, pretože nie je nábožensky založený. Čo som samozrejme rešpektoval. Ale po určitom čase nebolo ranného stíšenia, na ktoré by on nechodil. Oblúbil si aj piesne z nášho kresťanského spevníka, rád ich aj navrhoval aj na nedeľných zhromaždeniach.

Existencia takýchto zariadení si určite vyžaduje spoluprácu s vedením obcí (Senec, Kalinovo) alebo mestom (BA). Ako funguje toto?

M. Krupa: V meste Senec sme sa stali dôležitým článkom v reťazci dostupných služieb pomoci odkázaným občanom. Naše služby sú prijímané pozitívne a chápané ako moderný otvorený prístup k človeku s postihnutím. Na riešení dôležitých územných otázok nachádzame pochopenie v mestskom zastupiteľstve a podobne. Treba povedať, že sme za toto obdobie

nášho pôsobenia v Senci pomohli zmeniť verejnú mienku o ľuďoch s mentálnym postihnutím.

R. Kubáň: Zo strany mesta nie je záujem väčší, ako je nutne vyplývajúci zo zákona.

S. Laco: Vzťahy sú štandardné – vychádzame si navzájom v ústrety, takže možno nadštandardné.

Viem, že sa pred pár rokmi chystali legislatívne zmeny, ktoré by znevýhodnili neštátne sociálne zariadenia. Stalo sa to?

M. Krupa: Jednotlivé samosprávy kraja si určujú podmienky, za

ktorých tieto neštátne subjekty fungujú v systéme starostlivosti. Preto sa stáva, že aj podmienky poskytnutia dotácie sú rôzne. Možno povedať aj to, že sa postupne zlepšujú podmienky smerom k pochopeniu potrieb zariadení a ústretovejšiemu postoju.

R. Kubáň: Ako veľké mínus vnímam nastavenie systému financovania. Čo sa reálne stáva je to, že klient má nárok na príspevok od štátu (VÚC), ale ho de facto nedostanete. Respektíve nie je dané, od kedy mu bude pridelený a jeho výška tiež nie je fixná. Často sa stane, že sa ho ani nedožije. V takomto prípade hľadáme spolu s rodinou spôsob dofinancovania.

S. Laco: Je to tak, ako povedal Miro. Naozaj je to individuálne, pretože tie isté zákony si vysvetľujú jednotlivé VÚC-ky rôzne. Nám sa situácia dokonca zlepšila, a to v tom, že teraz je príspevok na prevádzku a na odkázanosť vypočítateľný, čo v minulosti nebolo. Takže sa nám lepšie plánuje. V minulosti sme vôbec nevedeli, koľko dostaneme financií na príslušný rok.

Ako hodnotíte legislatívu v oblasti, v ktorej pôsobíte?

M. Krupa: Zmeny sa uskutočňujú pomaly. Osobne som dúfal, že po revolúcii v tomto smere nabere sociálne služby lepšie obrátky a „odkopírujú“ systém, ktorý je dlhodobo dobrý a fungujúci krajinách západnej Európy. No my akosi nechceme vidieť, ako sa to úspešne robí inde a pestujeme toho tradičného „byrokrata“. Ten je často veľmi vzdialený od problematiky sociálnych služieb, no zato dobre podkutý v právnických kľúčkach a podobne.

Sú vašimi klientmi len ľudia zo zriaďovateľskej cirkvi, alebo nerobíte rozdiel a prijímate všetkých bez ohľadu na pozadie?

A. Andréová: Klientmi domácej opatrovateľskej služby môžu byť všetci, ktorí chcú, aby sme im pomohli.

M. Krupa: V Betánii Senec nerobíme rozdiel medzi príslušníkmi rôznych cirkví, alebo aj nezaraďenými do cirkevného spoločenstva.

R. Kubáň: Uprednostňujeme členov Cirkvi bratskej a ich rodinných príslušníkov. Ostatní bez ohľadu na pozadie.

S. Laco: Do nášho zariadenia prichádzajú rôzni ľudia, nerobíme medzi nimi žiadne rozdiely. Aj na ranných stíšeniach sa snažíme vytvárať atmosféru ekumenického prostredia. Každý týždeň k nám chodí evanjelický aj katolícky farár a taktiež aj náš kazateľ Pavol Bomba, ktorý máva aj pastoračné rozhovory s tými, ktorí si to prajú.

Vlastne ste sa toho práve dotkli. Betánie sú cirkevnými zariadeniami? Ako sa realizuje duchovný život vo vašich zariadeniach?

A. Andréová: Zakladateľmi Betánii, neziskových organizácií sú Diakonické združenie Betánia, o. z. a Cirkev bratská v SR. Cieľom zakladateľov je, aby bola sociálna služba v zariadeniach poskytovaná profesionálne a na kresťanských hodnotách v službe blížnemu. O duchovnú oblasť života klientov v zariadeniach sa starajú práve dobrovoľníci z Cirkvi bratskej, niekedy prídu aj z iných denominácií.

M. Krupa: Duchovný život žijeme predovšetkým v praktickej rovine každodenných vzťahov. V tomto prostredí je totiž pretváрка rýchlo odhalená. Osobná „vybavenosť“ pracovníkov v tomto smere určuje aj ich kvalitu v pochopení a uskutočňovaní duchovných potrieb našich klientov. Organizované sa stretávame so spoločenstvom z Cirkvi bratskej v Bratislave 1-krát do mesiaca na tzv. integrovaných bohoslužbách. Okrem toho máme každý piatok kaplnku s účasťou katolíckeho farára alebo našich laických dobrovoľníkov. Som vďačný za to, že tento organizovaný program si zobrala na starosť skupinka z Cirkvi bratskej.

R. Kubáň: Nedeľné bohoslužby zabezpečuje bratislavský zbor CB na Cukrovej pravidelnými návštevami kazateľa a dobrovoľníkov zo zboru. V praktickom živote je dôležitý vzťah konkrétneho človeka (klienta) s konkrétnym človekom – nazvime ho duchovným vodcom.

S. Laco: Ako som už spomínal, každé ráno po raňajkách mávame

ranné biblické stíšenie, na ktorom spievame, čítame, počúvame, modlíme sa. Moja manželka Mirka (teraz sa strieda aj s Jankou Bombovou) máva „duchovnú skupinku“ raz do týždňa pri káve a čaji v dennej miestnosti – Elime, kde si spievajú (majú aj svoj vlastný spevník), rozprávajú, modlia sa. Chodí tam 6–7 žien.

V nedeľu mávame v Betánii otvorené bohoslužby pre domácich aj návštevníkov.

Ako vidíte budúcnosť neštátnych (v tomto prípade cirkevných) zariadení?

M. Krupa: Mal som možnosť byť so skupinou mestských pracovníkov na pracovnom pobyte v nemeckom meste Norimberg, kde nám predstavili jednotlivé sociálne služby mesta. Ich štruktúra bola nasledovná: 80% zariadení je neštátneho charakteru (súkromné, cirkevné a pod.), 20% služieb bolo verejných.

U nás je to zatiaľ opačne, takže je sa na čo „tešiť“.

R. Kubáň: Ak je niečo, čo by som nazvala cirkevné či kresťanské, tak je to práve pomoc tým, ktorí to potrebujú.

Ak rozmýšľam nad budúcnosťou cirkvi, tak ju dokážem vidieť len v konkrétnej pomoci. Pomoci, ktorá sa dá cítiť, chytiť. U nás v Betánii iste.

S. Laco: Je výborné, keď je aj v tejto oblasti výber, konkurencia a aj rôzna ponuka služieb a akcentov. Ponuka duchovnej starostlivosti je potrebná v každom veku, a o to viac v tom seniorskom.

Čo vám chýba najviac?

M. Krupa: V zásade, ak sú peniaze na prevádzku, tak nemáme nedostatku!

R. Kubáň: Čas - Chceme byť vďační za všetko, čo máme. A máme toho dosť.

S. Laco: Privítali by sme viacero dobrovoľníkov a jednolôžkových izieb.

(Za veľmi obetavú a aktívnu spoluprácu ďakujeme Anne Andréovej.)

MEDZI ŽIVOTOM A SMRŤOU

PETER KONDRLA

Dostať sa k pôvodnej tvorbe svetových autorov nie je ľahké. Problémom býva jazyková bariéra. Býva veľkou vzácnosťou, ak sa objaví znalec, ktorý dokáže čítať dielo v jeho originále, ale naviac aj preloží text do slovenčiny či češtiny. Zdeněk Zecpal je na Slovensku zatiaľ neznámy obdivovateľ a odborník na dielo svetoznámeho dánskeho filozofa S. Kierkegaarda. Patrí k tým málo znalcom, ktorí čítajú jeho diela vo veľmi komplikovanej historickej dánštine a zároveň dokáže s nevšedným citom pred dnešného čitateľa priniesť ich posolstvo do súčasného jazyka. Nie je u nás známe, že Kierkegaard rád písal pojednania/úvahy o Biblických textoch. Na trh prichádza vzácna kniha malá svojím rozsahom, avšak veľká svojím posolstvom. Aj preto jej recenzii venujeme priestor v tomto filozofickom okienku.

Kierkegaard zápasil s ťažkými témami. Jeho prenikavý pohľad a zaujímavé reflexie objavujú mnohí odborníci na celom svete. Do jeho sveta sa ponárajú s novým porozumením a v inšpiratívnych súvislostiach. K takýmto témam patrí smrť, vedomie smrti a realita zomierania. (red/tm)

**„Kto dnes skutočne trpí pre pravdu? Nikto.“
Abrahim Khan**

V máji tohto roku bol po dlhšej dobe publikovaný preklad Kierkegaardovho krátkeho spisu s názvom *Čemu se naučíme od polných lilií a nebeského ptactva*. Samotný spis je Kierkegaardovou kritickou analýzou túžby človeka dosiahnuť svoje ciele bez ohľadu na morálne, etické či náboženské hodnoty. Túžba je v texte spisu konfrontovaná so skutočnými potrebami človeka, hlavne s posledným zameraním každého ľudského snaženia na Nebeské kráľovstvo. Namiesto posledného cieľa sa však jedinec upína na každodenné starosti o jedlo, oblečenie či bývanie. Človek pri takomto snažení stráca vlastné ja, vzťahy s druhými a Bohom. Vytvára si imaginárne ciele svojho bytia, ktoré zatienujú cieľ, ku ktorému človeka vedie Boží plán. Kierkegaard nepriamou komunikáciou prostredníctvom príbehu ľalie a vtáka poukazuje na ľudské pokrivené zmýšľanie, pochybovanie a zbytočné snaženie o dosiahnutie toho, čo sa dosiahnuť nedá. Toto správanie človeka nakoniec privedie k pádu a smrti. Základom spisu je inšpirácia biblickými veršami z Matúšovho evanjelia, kap. 6, 24–34 a autorov dôraz na bud' – alebo: „*Nik nebude slúžiť dvom pánom. Jedného bude nenávidieť a druhého milovať...*“

Kierkegaard v spise upozorňuje na to, že kresťan sa nesmie vyhýbať utrpeniu, má znášať príkorie (nie kvôli svojim nedosiahnutým cieľom, ale skutočne trpieť pre pravdu). Pravda je spojená s jeho životným cieľom. Ten, kto hľadá naplnenie života tu na zemi, sa vyhýba utrpeniu; chce mať istotu ako holub v Kierkegaardovom príbehu. A zároveň nie je spokojný s tým, čo dosiahol. Jeho túžba ho ženie neustále dopredu k novým a novým túžbam. Miesto toho človek zabúda na dary od Boha a je neustále vnútorne znepokojený. Dosiahol málo, vlastní málo – chce čím ďalej viac. Keď niečo dosiahne, chce viac – je permanentne nešťastný. Človek je očarený zmyslovým klamom rozdielnosti. Kierkegaard prostredníctvom slov evanjelia

ukazuje človeku, aké je zbytočné žiť v neustálej ustarostenosti a pochybovať o Božej láske, ktorá sa prejavuje jeho starostlivosťou. Aj keď sa nám nedarí podľa našich predstáv, musíme veriť, že Boh sa o nás dokáže postarať a skutočne sa stará. Iba vtedy človek vidí posledný cieľ, ktorý dáva všetkým každodenným starostiam nový zmysel. Človek súčasnosti je však znepokojený, porovnáva sa – prekáža mu rozdielnosť, chce sa vyrovnáť a byť ako tí najbohatší, najmúdrejší a chce v pohodlí a bezstarostne prežiť svoj život. Márne dúfa, že sa tak stane... Zostane vždy ustaraný a znepokojený v strachu. Kierkegaard poukazuje na to, že ak by človek prijal bezstarostnosť života nebeského vtáka, bol by šťastnejší ako ten najbohatší a finančne najviac zabezpečený človek na svete.

Stojí pred nami otázka – čo v skutočnosti potrebujeme pre zmysluplný a plnohodnotný život? Ak by sme získali bohatstvo celého sveta a svojej duši by sme uškodili, bolo by márne naše namáhanie. Kierkegaard nás nevyzýva k tomu, aby sme sa prestali starať o svet okolo nás; v zmysle biblického textu nehovorí, aby sme ignorovali potreby iných ľudí, aby sme zabudli na všetko vrátane lásky k blížnemu. Každé naše snaženie však musí v sebe zahrňovať naše posledné zacielenie, a ním je Nebeské kráľovstvo. To máme hľadať a ostať sa nám pridá.

Časť prekladu:

Během toho všeho ptáček přilétal a odlétal, každá jeho návštěva i každé jeho odloučení živily neklid lilie. V posledku se ptáčkoví zcela svěčila. Ve večerní hodině se dohodli, že příštího rána by se měla udát změna a měl by být učiněn konec znepokojení. Brzy příštího rána se ptáček dostavil; svým zobákem vyštípal půdu od kořenů lilie, aby se tak mohla vysvobodit. Když se tohle poštěstilo, vzal ptáček lilii pod své křídlo a z místa uletěl. Dohodli se totiž na tom, že ptáček by měl letět s lilii tam, kde kvetly skvostné lilie; nato by jí měl ptáček opět být nápomocen při jejím zasazení na onom místě, jako by se pouhou změnou místa

a novým okolím mělo lilii pošťestit, aby se stala lilí skvostnou v početné společnosti, anebo snad dokonce korunkovkou, což by jí všichni ostatní záviděli.

Ach, během cesty lilie zvadla. Kdyby se bývala zarmoucená lilie spokojila s tím, že je lilí, pak by se nestala znepokojenou; kdyby se znepokojenou nestala, pak by i nadále bývala zůstala stát na tom samém místě, kde stála – kde stála ve vsí své nádheře; kdyby tak zůstala stát, pak by byla právě tou lilí, o níž kněz v neděli mluvil, když opakoval slova Evangelia: „Podívejte se na polní lilie – pravím vám, že ani Šalomoun ve vsí své slávě nebyl tak oděn, jako jedna z nich.“ Neboť jinak se zajisté Evangelium chápat nedá, oproti čemuž je žalostné, ba téměř strašlivé, být pravdivé, když jeden vykladač svatého Písma v místě o lilích našel příležitost, jako ten ptáček, podat vysvětlení: že korunkovka roste v oněch krajích planě – jako by pak takhle člověk mohl lépe porozumět tomu, že lilie v nádheře předčí Šalomouna, jako bychom pak mohli lépe porozumět Evangelii, které jinak, v případě nepříliš nápadné lilie nesedí.

Príbeh o znepokojených

S. Kierkegaard: Čemu se naučíme od polních lilí a nebeského ptactva. Kierkegaard Circle, Toronto, CERI-SK FF UKF Nitra, CERI- Ljubljana, 2015, Preklad: Zdeněk Zecpal, poznámky vypracoval Jakub Marek. Predhovor Roman Králik. ■

**Doc. PaedDr., PhDr.
PETER KONDRILA, PhD., (1972)**

Vyšťudoval filozofiu a teológiu na FF UKF v Bratislave. Obhájal dizertačnú prácu na tému Historické typy filozofickej axiologie a habilitoval sa prácou Hodnoty a postmoderna. Od roku 2006 je vedúcim Katedry náboženských štúdií na FF UKF v Nitre. Orientuje sa na skúmanie a definovanie povahy hodnôt v súčasnej spoločnosti, špecificky vo vzťahu k viere a k náboženstvu.

SLUŽIŤ ZNAMENÁ UČIŤ SA PREJAVOVAŤ LÁSKU

Pri príležitosti 10. výročia vzniku Wycliffe Slovakia sa s jeho riaditeľom JAROSLAVOM TOMAŠOVSKÝM porozprávala HEDWI TKÁČOVÁ.

Prvým, komu zišla na um myšlienka rozbehnúť aj na Slovensku organizáciu, zaoberajúcu sa prekladom Biblie, bol Tibor Máhrík – súčasný predseda správnej rady Wycliffe Slovakia. Prezrad', ako to bolo?

Počas svojho študijného pobytu v Belfaste v rokoch 1994–1995 sa Tibor stretol s pracovníkom Wycliffe, ktorý prišiel prezentovať prácu prekladateľov Biblie aj na Belfast Bible College. Počas prezentácie Pán Boh hovoril Tiborovi do srdca – zasial tam semienko, víziu pre zapojenie Slovákov v tomto veľkom poslaní pre Cirkev. Po návrate sa ako mládežnícky kazateľ snažil túto misijnú víziu zasievať do mladých ľudí na Slovensku, v ktorých videl veľký potenciál.

V januári 2003 si sa stretol s Wolfgangom Binderom, riaditeľom Wycliffe pre strednú a východnú Európu. Ty si vtedy pôsobil ako kazateľ Cirkvi bratskej v Trenčíne. Pamätáš si, čím ťa W. Binder presvedčil pre túto službu?

Musím povedať, že už na tento rozhovor som išiel s presvedčením, že ide o veľmi potrebnú službu a ja som sa túžil stať jej súčasťou. To, čo ma presvedčilo, bola moja osobná skúsenosť z Anglicka. Na kresťanskej jazykovej škole v Londýne, kde som sa učil angličtinu, študoval s nami aj baptistický kazateľ Denys z Rwandy. Všimol som si, že jeho napredovanie v angličtine bolo oveľa pomalšie ako u iných spolužiakov. Pri jednom rozhovore s našim učiteľom som sa dozvedel, že Denys nemá anglický slovník, pretože v jeho jazyku žiaden neexistuje. Naučiť sa cudzí jazyk bez slovníka je veľmi náročné a málokto to zvládne. Aj to je jeden z dôvodov, prečo je potrebné prekladať Bibliu do všetkých jazykov. Rozhovor s Wolfgangom bol ta-

kým spoločným hľadaním kompatibility – hľadaním toho, či je táto pozícia vhodná pre mňa a či som ja vhodný pre túto pozíciu. Jednou z úloh reprezentanta Wycliffe na Slovensku bolo naštartovanie procesu, ktorý by viedol k založeniu Wycliffe Slovakia. Keďže som mal nejaké skúsenosti s rozbiehaním nových aktivít (diskusné kluby Quo Vadis, založenie zboru v Trenčíne, založenie občianskeho združenia pri cirkevnej škole...), mal som akú-takú predstavu o tom, čo ma čaká.

Od novembra 2005 si riaditeľom Wycliffe Slovakia na plný úväzok. Viest' misijnú organizáciu a vysielat' misionárov do sveta a nemať pritom vlastnú skúsenosť z misie zrejme nebolo jednoduché...

Presne tak, vôbec to nebolo jednoduché. Aj preto sme začali uvažovať, že by sme nejaký čas na misijnom poli radi strávili aj my, ako rodina. Až nečakane rýchlo sa nám takéto dvere do misie otvorili. Najprv to bol mesiac v Nigérii (február 2006), kde som sa zúčastnil školenia pre lokálnych pracovníkov o praktickom využívaní Písma v praxi. Počas tohto školenia prišlo pozvanie pre našu rodinu do Ghany. Predtým však bolo potrebné vybudovať tím modlitebnej a finančnej podpory. Pán Boh sa k našim krokom viery priznal úžasným spôsobom a tak sme 1. mája 2006 nasadli do lietadla a vyrazili. Polrok na misijnom poli v Ghane bol pre nás ozajstnou školou, vďaka ktorej sme mohli lepšie porozumieť, čo je našou úlohou ako pracovníkov, ktorí vysielajú a následne zabezpečujú prácu misionárov v domácej krajine.

To je pekné premostenie na ďalšiu otázku. Čo je teda úlohou pracovníka, ktorý zabez-

pečuje prácu misionárov v domácej krajine?

Tých úloh je pomerne veľa, takže sa ich budem snažiť trochu zostručiť. Najprv je potrebné nájsť vhodných adeptov pre misiu. To je pomerne zložitý proces hľadania a žiaľ niekedy sa ukáže, že daný záujemca nie je ešte pripravený pre misiu, alebo mu nevieme ponúknuť miesto, ktoré by vyhovovalo jeho schopnostiam či znalostiam. Pred vyslaním misionára je teda potrebné nájsť pre neho vhodné miesto a pozíciu, zabezpečiť mu tréning či vyškolenie (ak je to potrebné), ďalej dohodnúť rozpočet, dohodnúť a zabezpečiť množstvo detailov pri jeho príchode do krajiny.

Počas pobytu v cudzej krajine je potrebné udržiavať kontakt s misionárom a v prípade potreby hľadať riešenia problémov, ktoré nastali. Zabezpečiť presun financií misionárovi a pomáhať pri komunikácii medzi misionárom a jeho finančnými a modlitebnými partnermi. Sem napríklad patrí kontrola hromadnej korešpondencie misionára s partnermi (jednak obsahovo, ale i jazykovo, keďže človek, ktorý dlhodobo nepoužíva svoj materský jazyk, má tendenciu začať používať prvky prebraté z iných jazykov). Riešiť rôzne legislatívne veci, spojené s dlhodobým pobytom misionára v zahraničí. Pred príchodom misionára na domáci pobyt zabezpečiť jeho hladký príchod domov, stretnúť sa s ním po príchode a pohovoriť o radoostiach i starostiach, spojených s jeho službou. Zabezpečiť mu pracovnú náplň počas pobytu doma... atď.

Rok po vašom návrate z Ghany (2007) bol rokom, kedy ste najviac energie vkladali do budovania infraštruktúry organizácie Wycliffe Slovakia. Prešli ste preto viacerými školeniami a kurzami. Z Božej milosti sa aj vďaka tomu podarilo splniť kritériá pre prijatie Wycliffe Slovakia do medzinárodnej organizácie Wycliffe Bible Translators International. Čo to pre slovenskú vetvu Wycliffe vtedy znamenalo (aké to malo „výhody“, aké pozhnanie do služby to prinieslo)?

V prvom rade to bolo pre nás veľké zadosťučinenie – veľká medzinárodná organizácia nás prijala ako svoju vetvu – stali sme sa akoby členom veľkej celosvetovej rodiny. To je jedna z vecí, ktorá ma na Wycliffe fascinuje dodnes. Nech už stretnete človeka z ktoréhokolvek konca sveta, vždy máte pocit, že sa poznáte už roky – že ste skrátka rodina, a to nielen na tej pracovnej úrovni, ale aj na osobnej (ľudskej). Samozrejme, toto členstvo so sebou prinieslo aj prístup k zdrojom informácií a skúseností, ktoré generácie misionárov zobierali počas predchádzajúcich rokov. Jednou z týchto vecí bol veľmi sofistikovaný a veľmi efektívny a zároveň úsporný spôsob presunu financií medzi členskými organizáciami, alebo výhodné poistenie vybavenia, ktoré naši misionári používajú... a mnoho ďalšieho.

Ktoré vlastnosti a cnosti považuješ za dôležité pre prácu misionára? Vidíš vo výchove dieťaťa a misionára nejaké paralely?

Tých vlastností je viac, takže spomeniem len niekoľko – napríklad schopnosť podriaďovať sa, schopnosť slúžiť iným, schopnosť sebadisciplíny, alebo aj zmysel pre humor (vedieť sa zasmiať na sebe samom). Tých paralel medzi výchovou dieťaťa a prípravou misionára vidím veľa. Aj deti, aj naši misionári niekedy nevidia zmysel niektorých pravidiel a prirodzenou reakciou človeka je spochybňovať „nezmyselné“ príkazy – alebo ich dokonca ignorovať. No múdrejšie je podriaďovať sa, lebo žiadne príkazy či pravidlá nie sú samoučelné a niekedy až čas ukáže ich logiku, a teda opodstatnenie. Vrcholným prejavom Božej lásky bola služba – Pán Ježiš povedal, že prišiel slúžiť a položiť svoj život za nás. Naučiť sa tým najzákľadnejším spôsobom – a to platí rovnako pre deti i pre misionárov. Rodičia majú len obmedzený čas, kedy môžu svojim deťom vstúpiť určité hodnoty a pravidlá. Príde obdobie, kedy deti vyrastú a rodičia až vtedy zistia, čo svoje deti naozaj naučili. Ak sa deti správajú podľa pravidiel, aj keď ich rodičia nevidia, tomu sa hovorí sebadisciplína. Tá je dôležitá aj v živote misi-

onára. Vedúci pracovník misionára môže byť niekedy stovky kilometrov vzdialený a vtedy sa ukáže, akú má daný misionár sebadisciplínu. Aj ako rodičia urobíme chyby či dopustíme sa rôznych prešľapov. Ak sa dokážeme na sebe zasmiať, naučíme aj svoje deti, že smiech je niekedy najlepším riešením, ako prekonať takéto situácie. V misii sa často človek dopustí rôznych kultúrnych omylov či prešľapov a vtedy je dobré vedieť sa na sebe zasmiať – odbúrava to stres a uvoľňuje napätie.

Dajú sa „správne vlastnosti misionára“ naučiť? Môže sa naša povaha zmeniť, ovplyvniť?

V športe i v živote kresťana, čiže i v misii ide o kombináciu obdarovania (alebo, ak chcete, talentu) a tréningu. V niečom sme obdarovaní viac a ide nám to ľahšie, v niečom inom sme obdarovaní menej a tam potrebujeme viac tréningu. Takže hovorím – áno, dajú sa niektoré základné vlastnosti misionára naučiť, resp. vytrénovať, ale niekomu to ide ľahšie a inému ťažšie. Samozrejme, sú niektoré povahové črty, ktoré človeka takpovediac predurčujú k istému typu práce a je lepšie nájsť mu zaradenie, ktoré vyhovuje jeho typu osobnosti, ako snažiť sa ho napasovať na nejakú konkrétnu pozíciu. Nehovorím, že sa to nedá, ale často to stojí veľa úsilia, útrap a bolesti a výsledný efekt sa nemusí dostaviť. Ak je napríklad niekto extrovert, je lepšie nájsť mu pozíciu, kde bude pracovať s ľuďmi, ako posadiť ho niekam do kancelárie medzi hľby papierov.

Porad' nám, ako byť misionárom a vedieť ním byť každý deň? Ako robiť misiu vo svojom okolí (rodina, práca, škola)?

Všetko to začína láskou k ľuďom a ochotou slúžiť im. Láska je vynalievavá a vždy hľadá spôsob, ako sa prejaví. Niekedy poslúžite človeku tým, že si ho „len“ vypočujete. Alebo ak vidíte človeka, ktorý potrebuje pomoc, tak mu tú pomoc ponúknite. Ide o to urobiť viac, ako ľudia robia bežne. To je spôsob, ako nadviazať vzťahy s ľuďmi. Vzťahy nám potom dávajú príležitosť hovoriť o svojej viere. Viem, že toto

sa ľahšie vraví ako spraví, ale máme tu jednu úžasnú pomôcku – a tou je modlitba. Už aj to, že sa za človeka pravidelne modlíte, je prejav lásky – teda služba. Cez modlitbu nám Boh dáva silu milovať iných ľudí. Takže začnite modlitbou a keď potom otvoríte oči, majte ich otvorené pre potreby ľudí.

Si šťastný vo svojom povolaní? Aký je tvoj najväčší zážitok z poľa služby pre Wycliffe?

Áno, som šťastný. Neexistuje väčšia radosť ako uistenie, že slúžite svojmu Stvoriteľovi – že stojíte v službe, ktorú vám On pripravil a na ktorú vás On vystrojil. Najsilnejšie momenty sú tie, keď vám to potvrdia ľudia, ktorým slúžite. Jedným takým momentom bolo, keď mi kolegyňa v Ghane povedala, že som pre ňu „anjel, ktorého jej Boh poslal“. Pomohol som jej vyriešiť problém, s ktorým zápasil dva roky a nevedela si s ním rady. Modlila sa, aby jej Boh poslal človeka, čo by jej s tým pomohol. Pán Boh spôsobil, že tou odpoveďou na jej modlitby som bol ja. Za také momenty som Bohu nevýslovne vďačný.

Keď bol koncom roka 2004 vypracovaný návrh stanov a zaslaná žiadosť o registráciu Wycliffe Slovakia na Ministerstvo vnútra SR, začali ste pôsobiť oficiálne. Ako hodnotíš uplynulých 10 rokov?

Keď sa pozriem na fakty, ktoré sa dajú zmerať, ako napríklad: 18 misionárov zo Slovenska, ktorí sa krátkodobou či dlhodobou zapojili do misijného diela na misijnom poli; desiatky dobrovoľníkov, ktorí nám pomáhajú tu na Slovensku; stovky finančných a modlitebných partnerov, ktorí podporili a podporujú nielen službu Wycliffe Slovakia, ale aj misionárov z Česka, Maďarska, Anglicka, USA, Ghany či Kene; to sú fakty, ktoré ma naplňujú radosťou.

Úctou a vďačnosťou voči Bohu ma naplňa fakt, že On si do tejto služby povoláva celú svoju Cirkev. My tu na zemi sa delíme na rôzne cirkvi a vyznania, ale to Jeho povolanie sa týka všetkých jeho detí. Faktom je, že na službe Wycliffe Slovakia sa nejakou formou podieľali a podieľajú ľudia z takmer všetkých cirkví na Slovensku.

Motiváciou k ďalšej službe sú momenty, keď počujete slová chvály na službu našich misionárov. Nedávno mi napríklad kolegyňa z Ázie povedala: „Sme nesmierne vďační za službu Svetlany. Pošlite nám viac takých Svetlán.“

Ak by som to mal zhrnúť, bolo to 10 rokov Božej milosti a Jeho pôsobenia medzi nami. My by sme zo svojich vlastných síl nič z toho nedosiahli – všetko to vykonal On a tak len Jemu patrí všetka chvála. ■

S JONÁŠOM NA LODI V STRÁŽOVSKÝCH VRCHOCH

Text a foto BOHUSLAV PIATKO

Išli ste už niekedy k moru na plavbu loďou do hôr? Asi nie. A predstavte si, že ja áno. Cesta bola jednoduchá – z Bratislavy hore Považím, pred Považskou Bystricou z diaľnice doprava a potom hore dolinou. Po niekoľkých kilometroch doľava a ešte pár metrov – a bol som na lodi. V podpalubí a nad hlavou mi svietilo slnko. Boky obrovského korábu zo stromov

sa knísali vo vetre, kormo bola otvorenou palubou a prova vyzdobená kamennými útesmi. Z vnútorných strán lode, ako to už na lodiach býva – kajuty, sklady, kapitánsky mostík.

Mal som šťastie. Jonášova loď práve kotvila v prístave ostrova Podskalie. Vystúpil som na palubu, kde sa práve 140 námorníkov, kadetov a dôstojníkov z celého Slovenska zoraďovalo po namáhavej predpoludňajšej práci na obed.

Privítala ma kapitánka **Dáša Danelová** slovami:

Vitaj na palube piateho ročníka *VeDeLePoCiBr*.

Šokovaný z mne neznámeho názvu a námornického kriku som rád prijal pozvanie na spoločný obed. Ani som sa nenazdal a bol som admirálom na inšpekcii.

Bol to predposledný deň plavby Jonášovej lode v Strážovských vrchoch a na palube sa práve chystala Námočníada.

Opatrne som sa spýtal, čo znamená tá skratka, ktorú som si nezapamätal. Kapitánka Dáša sa na mňa neveriace pozrela – ty to nevieš? Ty nevieš takú základnú vec, že *VeDeLePoCiBr* je

Veľký detský letný pobyt Cirkvi bratskej?

D. Danelová: Túto krkolomnú skratku vytvorili deti na druhom celoslovenskom tábore, udržala sa a deti ju rady používajú.

A tak sme sa po obede prechádzali po palube, viac pozerali ako rozprávali, lebo nikto na dlhé reči nemal čas. Ale predsa som len pár informácií o plavbe od kapitánky Dáši a kronikárky Evy získal. ■

O DIVADELNÝCH A TVORIVÝCH DIELŇACH

E. BECHNÁ

To funguje tak, že zadáme deťom v skupinách nejakú tému, ktorá zväčša súvisí s hlavnou témou, aby z toho spravili nejakú krátku scénu a následne ju aj zrealizovali. Tak sa napríklad vytvorili scenáre na reportáž z mesta, ktoré o 40 dní zanikne, alebo scénu o tom, ako príde niekto do mesta oznámiť obyvateľom, že žijú zle... a aké to môže mať následky... a rôzne ďalšie „jonášovské“ príbehy. Deti si pripravujú rekvizity, kostýmy, rozdelia si jednotlivé úlohy. Večer máme divadlo a všetci sa stávajú hercami...

Podľa toho, aké sú deti, zadávame aj náročnosť spracovania tém. Boli tábory, kde sme im zadali aj žáner – baletné, operné alebo iné stvárnenie. Deti si s tým vynikajúco poradili.

Máme aj tvorivé dielne, kde deti tvoria doslova umelecké predmety – všetky s tematikou lode a mora. Tie vedie Marcelka Beňová. Marcelka deťom ukázala niekoľko výrobkov, na ktoré priniesla všetok materiál, a ktoré dokážu sami vyrobiť. A oni si vyberú a potom robia. Veľmi radi robia s drevom, kožou, spoznávajú prácu so šmirglom, kladivom a klincami – chlapci aj dievčatá, ale tiež šijú, maľujú a podobne. ■

O DÔSTOJNÍKOCH (VEDÚCICH)

D. DANELOVÁ

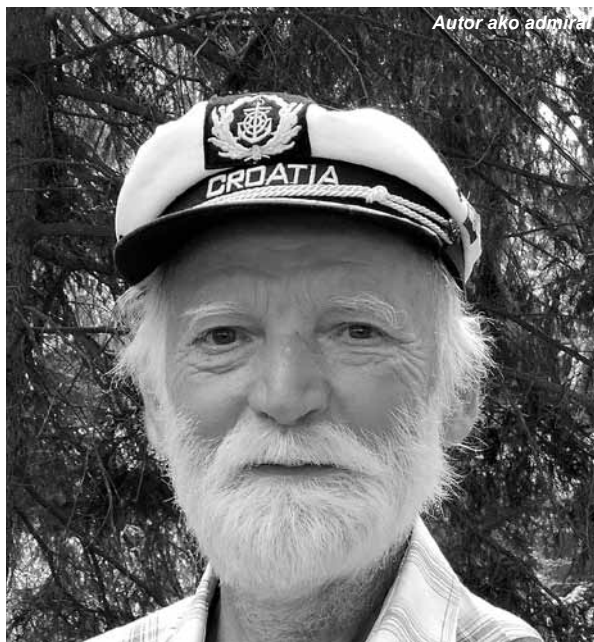
Vedúcim tento rok hovoríme námorní dôstojníci. Nevyberáme ich, na výzvu prichádzajú. Mnohí sú takí, čo boli v prvých táboroch detskí účastníci. A vychádza to úžasne – jedni sú zameraní športovo, iní umelecky, ďalší sú vynikajúci organizátori a „vymýšľači“ tých najrozmanitejších hier. Sú však aj takí, čo vynikajú skromnosťou – nechcú stáť nejako v popredí, no o to usilovnejšie pripravujú zázemie na všetky tieto činnosti. Z hľadiska fungovania tábora a realizácie množstva nápadov by sme bez nich asi všetko ani nedokázali zabezpečiť. A ja už definitívne od vás utekám.

E. Bechná aj o sebe

Musím sa priznať, že tieto tábory sú úžasne obohacujúce aj pre mňa. Čerpám tu neskutočné množstvo nápadov, inšpirácií, vidím detské nadšenie, učím sa od iných, akými všelijakými spôsobmi a metódami možno s deťmi pracovať. A čo je dôležitejšie, že to nie je len pre nás, zborových pracovníkov a deti zo zborov. Môžu si pozvať aj kamarátov z ulice, domu, zo školy, ktoré toto nikdy nezažili a nikdy sa ani nepriblížili k Bohu.

Ako to prijímajú?

E. Bechná: Myslím si, že väčšinou veľmi dobre. Samozrejme, berieme ohľad na to, že sa s niečím podobným nestretli, a zapájame ich opatrne – nič im nevnucujeme. Mali sme tu deti, ktoré napríklad ani nevedeli, čo je to modlitba, a tak sme im to museli vysvetliť – čo to je, prečo to je, o čom to je... A veľmi vnímavo to prijali. Mali sme tu chlapca, ktorého rodičia boli veľmi prekvapení, že mohli prísť pre neho až na konci tábora. Povedali nám, že je to po prvý raz, čo po pár dňoch nemuseli ísť preňho skôr. Jednoducho – z každého tábora ho vylúčili, u nás vydržal. ■

Autor ako admirál

O KUPCOVI

D. DANELOVÁ

Aby sme motivovali deti na udržiavanie poriadku, zaviedli sme špeciálny systém odmeňovania. Za upratanú izbu, včasný príchod na aktivitu im udelujeme korály – našu táborovú menu. Tie si potom deti zbierajú. No a niekedy príde na našu loď kupec, ktorý skupuje korály a vymieňa ich za rôzny, na mori vzácny tovar – sladkosti, pitie, malé drobnosti, alebo – čo je najvzácnejšie – si deti môžu kúpiť nejakú službu či dokonca dočasne určité postavenie.

Čo je to – kúpiť službu alebo postavenie?

Napríklad si kúpi Večerníček na želanie, to znamená, že mu vedúci na želanie prečíta rozprávku. Tá stojí, tuším, sedem korálov. Iná služba sú raňajky do postele, ktoré mu donesie vedúci, alebo prednostný obedový servis – keď sa roznáša jedlo, dostane ho mimo poradia medzi prvými. A postavenie – môže si kúpiť funkciu čestný kadet alebo vedúci na určitý čas. No a veľmi drahý je nočný výlet do lesa, čo na mori, samozrejme, patrí medzi veľmi nezvyčajné udalosti. A úplne najdrahší je nočný výlet do lesa jednosmerný. Ten je však taký drahý, že si ho našťastie nikto nemôže kúpiť...

Je to v podstate akési zatraktívnené bodovanie za poriadok, čo sme zažívali v táboroch aj my...

A nielen to. Pri prostom bodovaní sú deti po ohodnotení pasívne – niektoré vedia, že nikdy nebudú najlepšie a strácajú motiváciu. No náš systém ich učí rozmýšľať a zvažovať, ako a na čo získané korály využijú, vybrať si z ponuky rôznych hodnôt. Niektorí minie korály na sladkosti, iní chce dosiahnuť viac a naučí sa, že sa na jednej strane musí snažiť získať čo najviac korálov a myslieť na to, že musí šetriť, aby si mohol dovoliť tie najvyššie odmeny. Každé dieťa si so získanými korálmi hospodári tak, ako chce. Sú aj deti, ktoré si korály zbierajú a zoberú si ich domov, lebo sú naozaj pekné. ■

TOTO JE VEDECKÁ VÝSTAVA

D. DANELOVÁ

Zapožičali sme si ju, aby sme zapojili do nášho námorníckeho života aj vedu. Deti sa mohli oboznámiť, napríklad, s prírodnými úkazmi a javmi – tornádo vo fľaši, výroba elektriny a mnohé ďalšie fyzikálne a chemické pokusy. ■

Na mnohých miestach ešte prebiehajú niektoré disciplíny Námorníady. Z nich asi najťažšou bolo vylúštenie správy z fľaše. Čo by nebolo až také problematické, keby nebola v morzeovke. A to zamotalo hlavu aj mne, hoci som sa morzeovku kedysi učil.

Je podvečer a ja sa pomaly lúčim. Opúšťam palubu lode a celou cestou do Bratislavy sa mi mihajú pred očami obrazy súťažiacich detí a v ušiach mi znie detský krik a piesne, ktoré spievali a oslavovali Boha za nádhernú týždňovú plavbu s Jonášom na lodi v Strážovských vrchoch. Mám pocit, že to bola plavba, na ktorú budú dlho spomínať – lebo sa na nej utvorili mnohé vzťahy a priateľstvá. A tiež preto, že niektorí sa tu len dotkli Boha a iní si svoj vzťah s Ním upevnili alebo ho znovu našli v hrách i duchovných cvičeniach.

A len tak mimochodom mi napadlo – možno aj tu vznikli budúce dobré vzťahy medzi zbormi. ■

REFLEXIE NA LETNÝ POBYT VeDeLePoCiBr 2015 NÁMORNÁ PLAVBA:

Mám pocit, že týždeň na tábore išiel pomalšie ako tento. Som rád, že som mohol spoznať nových ľudí a nasadenie, ktoré tak často nevidím ani u mladých. Neľutujem ani deň dovolenky. Bolo to super a moje deti sú nadšené.

Deti prišli v nedeľu k nám do zhromaždenia aj s mamou a starkou. A starká sľúbila, že s vnučkou prídu aj nabudúce. Je to prvýkrát, čo nejaké „nezborové“ dieťa prišlo po tábore aj do zboru. Tak vďaka Bohu.

Máme veľké povzbudenie aj od detí a rodičov, ktorí nechodia do zhromaždenia. Rodičia vyjadrili veľkú vďačnosť; možno, s Božou pomocou, ich budeme môcť privítať aj na besiedkach - modlíme sa za to, nech Pán aj takýmto spôsobom otvára dvere.

Chcem sa vám všetkým poďakovať, že ste tam boli. Ste úžasní spolupracovníci, priatelia - súrodenci. Dodávali ste mi energiu. Každý váš úsmev, podaná ruka hovorili veľa o tom, čo nás spája a prečo sme tam vlastne prišli.

Myslím si, že je to niečo mimoriadne, čo cez tieto tábory môžeme zažívať aj my dospelí, aj deti s nami. Keby to bolo závislé len na našej ľudskej sile, tak by sme to určite nezvládli, na druhej strane som užasnutá a veľmi si vážim to obrovské zapojenie všetkých. Teším sa, že mladí preberajú štafetu, že prichádzajú nové tváre.

Som vďačná za príležitosť byť súčasťou tohto Božieho diela, zažívať ako Pán hovorí, dotýka sa detí i nás, ako odpovedá na modlitby, ...

Dnes sme na „novom ostrove“ videli žabu a krásny „tropický les“. Bolo to krásne..., skrátka, celý deň bol požehnaný.

Páčilo sa mi, ako niektorí vedúci povzbudzovali menšie deti, ktoré nevládali. ■

MILUJ BLÍŽNEHO SVOJHO AKO SEBA SAMÉHO

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

Po meste sa objavuje čoraz viac exotických tvárí. Ženy zahalené od hlavy až po päty, muži v elegantných nočných košeliach s typickými čiernymi bradami, iní v nezvyčajných strihoch, niektorí v európskom oblečení – ale ich tváre hovoria o domovine, ktorá je veľmi, veľmi ďaleko.

Okrem seba k nám prinášajú aj svoju kultúru a aj svoje názory.

Nepozorne pozorný bádateľ minulosti a roztržitý pozorovateľ prítomnosti môže dospieť k názoru, ktorý ostatným vyrazí dych, ale pre zástancov je to nekompromisná dogma.

*Zem je kryha uprostred vody a stojí na stĺpoch.
Slnko a celý vesmír sa točí okolo Zeme.
My sme toho názoru,
že Zem sa točí okolo slnka a okolo svojej osi.*

Takéto rôzne názory zastávajú ľudia dnes na planéte Zem a prichádzajú aj ku nám.

Čo je pravda?

Je dôležité vedieť pravdu?

Zástanca názoru je presvedčený o tom, že jeho poznanie a presvedčenie je pravda.

Ťažko nájdeme človeka, ktorý by pripúšťal, napríklad, všetky tri uvedené pohľady na Zem súčasne.

Dôležitejšie, ako presvedčiť druhého o svojej pravde, je počúvať ho.

Čo urobím s človekom, ktorý má iný názor?

Rešpektujem ho?

Ignorujem ho?

Zabijem ho?

Spomínam si na vtip, v ktorom sa Vladimíra Mečiara v čase jeho najväčšej politickej slávy pýtali, ako sa to všetko začalo. Vlado odpovedal: „Na počiatku som stvoril nebesia a zem...“.

Fyzická likvidácia jeho nepravdníkov v tom čase však už taká vtipná nebola.

Dnes kvôli pozemkom ubližuje najbližším susedom.

Človek, nekompromisne presvedčený o svojej pravde, sa rád postupne vydriape na stvoriteľský trón a odtiaľ rozhoduje o živote a smrti ostatných.

Je skutočný Boh taký?

Myslím si, že Boha viac zaujíma, čo urobím s človekom, ktorý má iný názor, ako to, či zastávam pravdu napríkladivejšiu, čo sa mimochodom ani nedá.

Pretože poznáme len šťastí, a to: situáciu, kolegu, partnera, dieťa... seba a o Bohu ani nehovoriac.

Stáť si pevne za svojím názorom je dôležité.

Počúvať a pozorovať svet je rovnako dôležité.

Počúvať iný názor a súčasne v sebe sledovať, ako sa staviam k nositeľovi iného názoru, je relevantné.

Vraždili kresťanov pre ich názor.

„Kresťania“ vraždili pohanov v mene svojho názoru.

Dnes moslimskí radikáli vraždia kresťanov v mene svojho názoru.

Zeman, nevojak, si ide kúpiť flintu na radikálov.

V jednej liptovskej dedinke, kde žije väčšia rómska komunita, majú chalupu starší známi manželia.

Tak ako po iné roky, odišli stráviť letné mesiace do lona Liptova po boku, zatiaľ, rómskej menšiny.

V jednu hlbokú letnú noc ich však vystrašilo lúpežné prepadnutie Rómom – all inclusive.

Žiadna suchá polpenzia – prešibané vniknutie, krik, zviazané ruky a nohy, zaviazané ústa, vyhrážanie sa smrťou, pridúšanie vankúšom, krádež cenností a na záver nešetrný únik v ich vlastnom aute.

Účinný zásah polície pomohol prekonať prvý šok a dolapiť násilníka, ale potom nasledoval šok pre ostatných. Zrejme každý človek by predpokladal, že sa prepadnutí zbavia a odídu ďaleko od miesta zločinu.

„Nie“, – povedali, „my tu ostaneme, pretože je to dôležité pre miestnu komunitu. To je náš názor.“

Nezanevreli na Rómom.

Myslím si, že táto misia cesty odpustenia môže byť na záchranu núdzneho blízneho účinnejšia, ako niektoré vládne či mimovládne programy.

Odpustiť a prijať človeka s iným, aj násilníckym názorom – to má silu, ktorá môže meniť podstatu čiernej časti duše. A tú máme, mimochodom, všetci – bieli, hnedí aj čierni.

Odpustiť blížnemu – ale kto je môj blízny?

Násilník, ktorému vidím zreteľne do tváre, ktorého kropaje potu nervózne stekajú po jeho tvári len kúsok od môjho nosa, ktorého pach si asi navždy zapamätám, ktorého ruky sa nešetrne a nepredvídateľne motajú okolo mňa – je to môj blízny, či nie?

Ako blízko musí byť cudzí človek, aby sa stal mojím blížnym?

Neviem.

Čo mi musí priniesť či zobrať, aby sa stal mojím blížnym?

Neviem.

pokračovanie v ďalšom čísle

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

JÚN 2015

Rada:

Určila za overovateľov zápisu z Konferencie 2015 v Bardejove členov predsedníctva Konferencie kazateľov Bohdana Roháčka a Slavomíra Polohu.

Rozhodla o použití zostatku sponzorských prostriedkov z konferencie *Máme čo zvestovať* za rok 2015 na vydanie materiálu *50 kľúčových otázok o mužskosti a ženskosti*.

Schválila kúpu bytu na Miletičovej ulici za cenu 150 000 € s predpokladanými nákladmi na rekonštrukciu vo výške 15 000 €. Poznámka: *Toto rozhodnutie sa medzičasom stalo bezpredmetným, nakoľko uvedený byt majiteľ medzitým predal inému záujemcovi.*

Odsúhlasila návrh Komisie pre Zásady Cirkvi bratskej na zorganizovanie spoločnej pastorálky kazateľov SR a ČR v januári 2016, venovanej Zásadám CB.

Zobrala na vedomie informáciu o príprave a náplni team-buildingového stretnutia Rady 21.–22. 8. v Telgarte.

Vymenovala za administrátora Zboru v Bratislave – Cukrová kazateľa Jána Henžela.

Predložila menovanie kazateľa Martina Jurča za administrátora Zboru CB Vranov nad Topľou na neurčito.

Zobrala na vedomie informáciu o situácii na Starej Turej, kde bolo práve zvolené nové staršovstvo a odporučila predsedovi Rady, aby sa v najbližšej dobe stretol s novým staršovstvom.

Rozhodla o žiadosti kazateľa Josefa Sýkora, aby mu bola ponechaná ordinácia. Rada vystaví kazateľovi Josefovi Sýkorovi potvrdenie o kazateľskej ordinácii, pokiaľ si Josef Sýkora do 30. 6. 2016 nájde na novom mieste zbor (denomináciu), ktorá by mu ordináciu v Cirkvi bratskej uznala.

Rozhodla o plate predsedu Rady, tajomníka Rady a tajomníka pre mládež do konca roku 2015.

Rozhodla o statuse (pracovník ústredia cirkvi) a plate bývalého tajomníka v mesiaci jún 2015, kedy skončí jeho pracovný pomer s cirkvou.

Vzala na vedomie informáciu o šandardizácii emailovej komunikácie v CB. Komunikácia so zborními prebieha prostredníctvom mailovej pošty na doméne cb.sk vo formáte mesto@cb.sk. Ďalším postupom a koordináciou pri šandardizácii komunikácie medzi osobami poverila internetový odbor.

Odsúhlasila zriadenie účtovného strediska Projekt Nové zbory v rámci účtovnej evidencie. Štatút Projektu Nové zbory vypracuje Odbor pre zakladanie zborov. Finančné prostriedky na tomto projekte sú oddelené od bežného rozpočtu Odboru pre zakladanie zborov.

Prijala informáciu, že Nadačný fond nových zborov z ČR bude prvým donorm, ktorý podporí tento projekt.

Poverila predsedu Rady prípravou návrhu stanoviska k Národnému pochodu za život.

Rozhodla v súvislosti s možnosťou získania výhodnejších hlasových a dátových paušálov od operátora O2 o postupe oslovenia ľudí (pracovníkov) do spoločnej architektúry mobilného telefonovania v tomto poradí: členovia Rady, pracovníci Kancelárie Rady, správcovia zborov, kazatelia.

SEPTEMBER 2015

Rada:

Rozhodla o prijatí Zuzany Bánovej do zamestnania ako diakonky v zbore CB Bratislava od 1. 9. 2015 na plný úväzok.

Poverila na základe návrhu Jána Henžela z jeho predsedníckej správy v roku 2014 podpredsedu Rady Miroslava Moravského, aby oslovil podpredsedov staršovstiev v súvislosti s týždňom ocenenia kazateľov v prvý októbrový týždeň.

Uložila tajomníkovi a riaditeľovi Kancelárie Rady spresniť náplň práce tajomníka pre mládež. V októbri sa Rada chce stretnúť s tajomníkom pre mládež Slavomírom Krupom k rozhovoru o podpore, možnostiach, zámeroch a potrebách jeho služby.

Plánuje ešte do konca roka 2015 stretnúť sa s riaditeľkou a správnou radou Diakonického združenia Betánia ú. z., so spevníkovou pracovnou skupinou, so šéfredaktorom a redakčnou radou časopisu Dialóg.

Navrhne do Mládežníckej komisie pri Ekumenickej rade cirkvi Slavomíra Krupu ml.

Zobrala na vedomie predsedu RCB o návšteve v Trenčíne a na Starej Turej a správu zo študijného voľna kazateľa Jána Henžela.

Zaoberala sa zastupiteľnosťou účtovníčky-mzdárky v Kancelárii Rady. V prípade akútnej potreby nutnú agendu zabezpečí Ruženka Bočová.

Poverila tajomníka Rady prípravou návrhu, ktorým sa stanovuje rozsah oprávnení riaditeľa Kancelárie Rady.

Poverila tajomníka a riaditeľa Kancelárie Rady, aby do konca novembra vypracovali chronologický prehľad služby a zmien v službe najmä u kazateľov a vikárov.

Poverila internetový odbor, aby do konca septembra zabezpečil unifikovaný e-mailový kontakt so všetkými pracovníkmi v rámci CB prostredníctvom domény cb.sk. Na úrovni kontaktu so zborními to už funguje veľmi dobre. Od 1. 10. 2015 bude ústredie cirkvi komunikovať so zborními a pracovníkmi len prostredníctvom domény cb.sk.

Opraviť legislatívno-technickú chybu v Poriadku Cirkvi bratskej: V článku 69/4 a 71 je nesprávne uvedené „zamestnanci Kancelárie Rady“. Správne má byť „pracovníci Kancelárie Rady“.

Poverila riaditeľa Kancelárie Rady, aby pripravil pre zbory informačný materiál o ponuke telekomunikačného operátora O2 na zvýhodnené paušály a volania.

Rozhodla, že maximálna suma, za ktorú môže v súčasnosti cirkvi kúpiť nehnuteľnosť pre účely ústredia (vrátane nutnej rekonštrukcie) je 180 000 €.

Bude sa venovať pri príprave rozpočtu na budúci rok kritériám a prioritám pre čerpanie mzdových prostriedkov poskytovaných štátom.

Zistila, že v zmluve o vrátení prostriedkov do Waderovej nadácie v Nemecku je vyššia suma pôžičiek, než je suma skutočne poskytnutá Waderovou nadáciou z Nemecka pre Slovensko. Pre riešenie tejto situácie vymenovala pracovnú skupinu v zložení: Miroslav Moravský, Rastislav Števkó, Jakub Kintler.

Prerokovala správu z vizitácie zboru v Banskej Bystrici a mala aj rozhovor so staršovstvom zboru. Oceňuje, že škola, ktorú zriadil zbor, je jeho cieľavedomou službou s jasným zámerom priniesť evanjelium ľuďom v meste. Za týmto účelom sú mnohé aktivity školy neustále prepájané so zborom a vedenie školy dbá na to, aby učiteľmi boli praktizujúci kresťania, z ktorých výrazná väčšina sú znovuzrodení ľudia.

Poverila riaditeľa Kancelárie Rady, aby pre Zbor v B. Bystrici pripravil splátkový kalendár na splácanie dlhu voči Rade so začiatkom najneskôr od 1. 1. 2016.

Uložila predsedovi, aby správcu a staršovstvo Zboru CB v Žiline informoval, že v roku 2016 končí mandát správcu zboru.

Navrhla námety na spoločné stretnutie českej a slovenskej Rady (konferencia o revitalizácii zborov, migrantská kríza, spoločná konferencia) a na stretnutie slovenských účastníkov jesennej pastorálky (ako pokračovať v začatej diskusii o prioritách, o službe žien v cirkvi, ako budovať dôveru, ponuka telekom. operátora O2).

Rozhodla, že za vydanie materiálu *50 kľúčových odpovedí o mužskosti a ženskosti* je zodpovedný tajomník.

Odsúhlasila návrhy predsedov odborov na zloženie jednotlivých odborov Rady. Ak nominovaní členovia prijmú navrhovanú službu, Rada vymenuje kompletne zloženie odborov.

Poverila Odbor zakladania zborov vypracovaním pastoračného a praktického usmernenia pri zakladaní nového zboru – s využitím pre Mozaiku Košice.

Zapísal Štefan Evín

PRÍBEH, KTORÝ PÍŠEME

Československá demokracia a jej pluralitný systém musel ustúpiť jednotnému ľudáckemu frontu. Protižidovské opatrenia už od obdobia prijatia autonómie v októbri 1938 naberali konkrétnu podobu. Práve postoj k židovským občanom slovenskej republiky, ktorá sa hlásila ku kresťanskému národnému socializmu, plasticky ilustruje východiská teórie a konkrétne zlyhania následnej politickej praxe. Oponenti tohto režimu, ktorému významne pomohlo nové geopolitické členenie vtedajšej Európy, sa dostali k vyjadreniu svojej politickej vôle naplno až v povstaní proti ľudáckemu režimu, ktorý sa opieral o nacistickú vojenskú prítomnosť a podporu. Politický alibizmus Tisovej vlády má svoje historické súvislosti a pozadie. Jeho podstata sa však od začiatku opierala o východiská, ktoré smerovali k zbaveniu občianskych práv, deportáciám a k následnej genocíde občanov Slovenskej republiky. Namiesto domova, bezpečia a budúcnosti ponúkol kresťanský národný socializmus potupným spôsobom židovským spoluobčanom postupnú spoločenskú, sociálnu a nakoniec fyzickú likvidáciu.

Povstanie ukázalo, že politický režim nemôže strachom zdecimovať úplne všetko. Jednotlivci dovtedy pomáhali odporcom ľudáckeho režimu v ich ilegálnych aktivitách. Iní jednotlivci sa nepoliticky z úplne ľudských dôvodov starali o židovské deti či celé rodiny a skrývali ich vo svojich príbytkoch. Moment otvoreného ozbrojeného povstania však ukázal aj čosi viac. Išlo o nečakanú mieru organizácie aj medzinárodnej integrácie demokratických síl v slovenskej spoločnosti v roku 1944. Slovensko nie je a nikdy nebude primárnym hráčom v geopolitických partiách. Čo však slovenská spoločnosť môže ponúknuť, je jasné poslanstvo o tom, že hodnoty, o ktoré sa pri hľadaní svojej orientácie opiera, sú hodnotami nadčasovými. Vždy budeme v Európe i vo svete hľadať a potrebovať spojencov a vždy sa

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg)

Pri príležitosti sedemdesiateho prvého výročia Slovenského národného povstania sa na budove sídla župana v Banskej Bystrici objavili vedľa štátnej vlajky dve čierne zástavy. Inštalovali ich tam na základe pokynu Mariána Kotlebu, miestneho župana. Demokraticky zvoleného župana. Ak SNP na niečo reagovalo, tak to bola určite svojvôľa politickej moci, ktorá sa realizovala v autoritárskom štáte v období rokov 1939–1945. Bol to štát, ktorý sa s obľubou odvolával na kresťanské tradície. V ich mene formuloval štátnu doktrínu kresťanského národného socializmu, ktorý vstúpil podľa historikov a ideológov Hlinkovej slovenskej ľudovej strany do dejín ako Tisova náuka. Svojvôľa politickej moci spočívala predovšetkým v deštrukcii parlamentnej pluralitnej demokracie.

budeme v našich rozhodovaniach riadiť preferenciami globálnych hráčov. Prioritou však musí byť ľudská dôstojnosť, sloboda a demokracia nielen ako politický systém, ale ako hodnota. Prepojenie povstalcov na centrá protihitlerovskej koalície boli v tomto smere nadčasovou a správnou voľbou.

Skúsenosť so sovietskym režimom ukázala podobnú dilemu. Slovenské demokratické sily opäť hľadali cestu k ľudskej dôstojnosti, ľudským právam a slobode. Našli sme ju a dvadsaťšesť rokov od Novembra 1989 nám táto znovu ukazuje, že proces hľadania správnej cesty sa nikdy nekončí. Prichádzajú nové generácie a v novom medzinárodnom prostredí sa rodia nové dilemy. Sloboda nie je preto definitívnym stavom – cesta k slobode je rovnako dôležitá ako jej nájdanie a spomienka na jej hľadanie musí byť v demokratickej spoločnosti súčasťou demokratickej tradície a jej kultivovania.

Banskobystrický župan Marián Kotleba budoval svoju cestu do verejného priestoru dlhšie obdobie. Jeho snaha rehabilitovať Tisov režim sa stretávala s podporou aj medzi kresťanmi a ich lídrami. Dnes je vďaka demokratickým voľbám aj vo verejnej funkcii. Politické a cirkevné elity veľmi neprezieravo prehliadali a podceňovali to, ako krok po kroku zasieval on a jeho „pospolitost“ do slovenskej spoločnosti myšlienku nenávisti voči tým, ktorí sú iní ako my. Veľká časť slovenskej spoločnosti postupne začala pripúšťať, že za naše problémy je zodpovedný niekto iný. Väčšinové predsudky voči cudzincom, židom či rómom sa stali legitímnym názorom a preto sa dnes spoločnosť, ktorá sa napriek tomu, že sa pri sčítaní ľudu deklaratívne prihlásila ku kresťanskému svetonázoru, nevie pozeráť na svet a ľudí okolo seba očami tešára z Nazareta, od ktorého svoje „kresťanské“ tradície odvodzuje. Čo s týmto príbehom, ktorý práve píšeme? ■

ZBOR CIRKVI BRATSKEJ V BRATISLAVE, CUKROVÁ 4

hľadá

Kazateľa na funkciu Správcu cirkevného zboru

Kazateľa na funkciu kazateľa

Očakávania a požiadavky na kandidátov na tieto pozície:

- výklad Božieho slova – biblicky ukotvené kázanie, ktoré prezentuje osobu Ježiša Krista ako stred nášho života
- porozumenie súčasnej dobe a komunikácia evanjelia jazykom zrozumiteľným aj sekulárnemu človeku
- ekumenizmus – otvorenosť voči iným kresťanským cirkvám
- silné sociálne zručnosti – mať prirodzenú autoritu v prostredí, kde pôsobí
- prezentačné zručnosti a dobrá úroveň komunikácie so širším prostredím (napr. médiami)
- predchádzajúce skúsenosti s pozíciou kazateľa sú výhodou

Pracovná náplň bude súčasťou dohody pred uzavretím pracovného pomeru.

Rámcovo obsahuje niektoré z týchto zodpovedností a aktivít:

- pastoračná činnosť:
- systematická práca s hľadajúcimi
- poradenstvo pre rodiny v kríze
- empatia voči staršej generácii a záujem o chorých a trpiacich
- výchova vedúcich pracovníkov
- činnosť vyučovania a misie:
- pravidelný výklad Písma Svätého
- duchovná a výchovná práca s dorastom a mládežou
- práca s mladými rodinami
- podpora duchovného rastu členov a návštevníkov zboru

Iné požiadavky na kandidáta:

Kandidát by mal byť ordinovaným kazateľom, resp. mať ekvivalentný štatút v inej cirkvi, ktorý mu umožní získať ordináciu Cirkvi bratskej; môže byť aj laik so skúsenosťami s prácou v cirkevnom zbore a so záujmom získať ordináciu kazateľa; mať ukončené vysokoškolské vzdelanie – teologické je výhodou; mať usporiadaný rodinný život.

NÁSTUP PODĽA DOHODY, MOŽNÝ AJ IHNEĎ.

Priebeh výberového konania

S vybranými uchádzačmi staršovstvo zboru uskutoční pohovor, vytvorí priestor pre hlbšie vzájomné zoznámenie a začne rokovanie o spolupráci. Vybraného kandidáta predstaví zboru v Bratislave. O prijatí na danú pozíciu rozhodnú staršovstvo a členské zhromaždenie tajným hlasovaním.

So zvoleným kazateľom sa uzavrie trvalý pracovný pomer na dobu neurčitú. Zbor mu poskytne mzdu primeranú pre bratislavský región; služobný byt v Starom meste; poskytne priestor na individuálny rozvoj a ďalšie benefity zamestnanca, vyplývajúce zo zákonníka práce a z Poriadku Cirkvi bratskej; poskytne súčinnosť pri usporiadaní osobných a rodinných záležitostí súvisiacich s nástupom na uvedené pozície.

Motivačný list spolu so štruktúrovaným životopisom posielajte do 30. 9. 2015 na adresu: e-mail: cbba@cbba.sk; prípadne listom: Zbor Cirkvi bratskej v Bratislave, Cukrová 4, 811 08 Bratislava, Slovenská republika. Prípadné otázky možno zaslať mailom na uvedenú adresu.

Bližšie informácie o aktivitách Zboru Cirkvi bratskej v Bratislave nájdete na www.cbba.sk.